

Opinnäytetyö (AMK)

Esittävä taiteen koulutusohjelma

Tanssin suuntautumisvaihtoehto

2011

Carita Lähteenmäki

MINÄ MEDIATANSSIJA?

– Erikoiskoulutusluokkalaisten tanssi-ihanteet ja minäkuva tanssitaiteen perusopetuksessa

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Carita Lähteenmäki

MINÄ MEDIATANSSIJA? –ERIKOISKOULUTUSLUOKKALAISTEN TANSSI- IHANTEET JA MINÄKUVA TANSSITAITEEN PERUSOPETUKSESSA

Tämä kirjallinen tutkielma on osa Turun ammattikorkeakoulun tanssinopettajan (AMK) tutkintoon sisältyvää opinnäytetyökokonaisuutta. Taiteellinen osa opinnäytetyöstä on koreografia Lähelle lausuttua. Kirjallinen osa on tutkielma tanssia erikoiskoulutusluokalla harrastavien nuorten ihanteista, minäkuvasta ja mediakäyttäytymisestä. Aineistona käytetään teoreettista tietoa mediapsykologiasta, 35 tanssinoppilaan kyselylomakevastaukset sekä kolmen tanssinopettajaopiskelijan sähköpostikysely ja yhden tanssinopiskelijan haastattelu. Mediapsykologian teoriaa hyödynnetään tutkielman kyselyiden ja haastattelujen analysoinnissa. Tutkielmassa on määritelty ihanteellinen tanssija käyttäen apuna tanssitaiteen perusopetuksen tavoitteita.

Tutkielmassa selvitetään nuorten tanssinharrastajien käsitystä ihanteellisesta tanssijasta ja pohditaan nuorten minäkuvan suhdetta heidän ihanteisiinsa. Tutkielman mukaan nuoret tanssinharrastajat liittyvät ihanteellisen tanssijan määrittelyyn tunneperäisiä ja itsetuntoon liittyviä käsityksiä. Ihanteellisen tanssijan määrittelyssä on havaittavissa eroavaisuutta nuorten tanssinharrastajien ja ammattiopiskelijoiden välillä. Fyysinen minäkuva on tutkielman mukaan suurimmalla osalla kyselyyn vastanneista nuorista tanssinharrastajista hyvä, mutta joitakin itsetunto-ongelmia on mm. oppilailla, jotka ovat valinneet itsensä omaksi ihanteekseen.

Tutkielmassa tarkastellaan nuorten tanssinharrastajien ihannevalintoja ja syitä ihannointiin. Suurimpia ihanteita ovat oma tanssinopettaja ja oman tanssikoulun toiset oppilaat. Näiden lisäksi mediaesitysten tanssiryhmiä ja tanssialan julkisuuden henkilöitä ihaillaan ja käytetään motivaation lähteinä tekniikkaharjoittelussa. Suurinta medianäkyvyyttä tutkielman käsittelemistä tanssilajeista saavat nuorten keskuudessa muoti-ilmiöksi muodostuneet katutanssilajit.

Nuorten tanssinharrastajien mediakäyttäytyminen on tutkielman mukaan suhteellisen kriittistä. Nuorten käyttämä aika mediasta löytyvän tanssitiedon tarkasteluun on kuitenkin rajoittunutta. Tutkielman tulosten mukaan mediakasvatuksen lisääminen tanssikouluihin tukisi nuorten tanssinharrastajien identiteetin ja minäkuvan kehitystä.

ASIASANAT:

Esittävät taiteet, tanssi, minäkuva, ihanteet, media

Carita Lähteenmäki

ME A MEDIADANCER?

This study is written as partial fulfillment of the Dance Teacher Degree / Bachelor of Dance, at the Turku University of Applied Sciences. The artistic choreographic part of the degree is a performance work for three dancers "Lähellä lausuttua" (Closely spoken).

The written part is a discourse of young dancers' ideals, self images and media behavior. Data for the written part consists of the theory of mediapsychology (Mustonen 2000) and 35 young dancers' answers to a questionnaire. Also three dance teacher students' e-mail questionnaires and one dance student's interview was included in this research. The theory of mediapsychology has been used for the interpretation of the data. The definition of an ideal dancer was made by using information found in the "Basic Education in the Arts" (Finnish National Board of Education 2010).

The young dancers' idea of an ideal dancer is clarified in this discourse. The relationship between the young dancers' self images and ideals are also questioned. According to the discourse the young dancers are associating emotions that reflect their self esteem to their idea of an ideal dancer. However there is a difference between the young dancers and the older dance/dance teacher students regarding how the ideal dancer is being defined. The physical self image of the young dancers in general is good according to the discourse but some self esteem issues appear among students who see themselves as their own idol.

The young dancers' choices of ideals and reasons behind the idolizing are investigated in this thesis. The most significant ideals and idols according to the questionnaire are the young dancers' own dance teacher and their peers in their dance schools. Further dance crews and public figures are admired. The young dancers are motivated by their ideals and idols. Street dancing is receiving the most media attention according to the discourse. The media behaviour of the young dancers is quite critical but surprisingly concise. The questionnaire answered by the young dancers revealed that they had limited amount of time concerning the searching and studying of dance.

KEYWORDS:

Performing arts, dance, self image, ideals, media

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	6
2 MEDIA JA MEDIAPSYKOLOGIA	9
2.1 Media	9
2.2 Mediapsykologia	9
3 MINÄKUVA MEDIAPSYKOLOGIAN NÄKÖKULMASTA	11
3.1 Minäkuva	11
3.2 Identiteetti ja itsetunto	11
3.3 Sosiaalinen identiteetti	12
3.4 Samaistuminen	13
3.5 Mediavalinnat	15
3.6 Ihaillut mediahahmot	17
3.7 Media ja fyysinen minäkuva	19
4 TANSSI-IHANTEET	21
4.1 Ihanteellinen tanssija	21
4.2 Nuorten tanssi-ihanteet mediassa ja vertaisryhmissä	22
4.3 Tanssi-ihanteiden mediakanavat	24
5 TUTKIMUS EK-LUOKKALAISTEN IHANTEISTA JA MINÄKUVASTA	26
5.1 Ihanteellisen tanssijan ominaisuudet	27
5.2 Nuorten ihannekäsitys kuvakysymysten perusteella	30
5.3 Nuorten fyysinen minäkuva	34
5.4 Nuorten tanssi-ihanteet	37
5.4.1 Itsensä ihanteeksi valinneet	38
5.4.2 Tanssinopettaja ihanteena	40
5.5 Nuorten käyttämät mediakanavat	41
5.6 Tanssin mediakasvatus	43
6 POHDINTA	45
LÄHTEET	47

LIITTEET

Liite 1. Kyselylomake ek-luokkalaisille

Liite 2. Kyselylomakkeen kuvat

Liite 3. Kysely ammatillisessa koulutuksessa oleville tanssinopiskelijoille

KUVAT

Kuva 1. Nro 17 Polina Semionova (Stella De Monaco; Danza Ballet 2011) ja nro 19 jazztanssijat (Shutterstock Images 2011).	31
Kuva 2. Nro 25 Balettitanssija (Shutterstock Images 2011).	32
Kuva 3. Nro 1 hoikka balettitanssija ja nro 22 notkea breaktanssija (Shutterstock Images 2011).	35

KUVIOT

Kuvio 1. Minäkuvan rakentuminen.	13
----------------------------------	----

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni koostuu taiteellisesta ja kirjallisesta osasta. Taiteellinen osa on luottamusta, salaisuuksia ja juoruja pohdiskeleva koreografia kolmelle tanssijalle. Tämä kirjallinen osa käsittelee erikoiskoulutusluokalla tanssia harrastavien nuorten ihanteita, minäkuvaa ja mediakäyttäytymistä.

Nuoria tanssinharrastajia on Suomessa paljon ja tanssin perusopetukseen kuuluvia tanssikouluja useita. Jo pelkästään Suomen Tanssioppilaitosten liittoon kuuluvia tanssikouluja on 82 (Suomen Tanssioppilaitosten liitto 2010). Tanssiharrastukseensa sitoutuneet nuoret viettävät tanssitunneilla useita tunteja viikossa koulunkäynnin lisäksi. Harrastukseen panostetaan paljon ja kiinnostus kaikkeen tanssiin liittyvään on monilla oppilailla suhteellisen monipuolinen. Tanssiharrastus luo nuorille oman ympäristönsä opettajineen ja oppilasryhmineen. Tällä ympäristöllä on koulun ja perheen lisäksi suuri merkitys osana nuorten minäkuvan kehitystä.

Olen harrastanut tanssia Turun Seudun Tanssioppilaitoksessa erikoiskoulutusluokalla. Muistan viettäneeni tanssikoulussa paljon aikaa erilaisilla erikoiskoulutusluokkalaisille tarkoitetuilla tunneilla. Luokkamme harjoitteli pääasiassa nykytanssia, balettia ja jazztanssia. Kurssimuotoisesti opiskelimme myös mm. karakteritanssia. Osallistuimme luokkana moniin tanssikatselmuksiin ja koreografiakilpailuihin. Tapahtumissa näin tanssiteoksia eri puolilta Suomea ja sain motivaatiota omaan harjoitteluuni. Kiinnostukseni tanssiin ei loppunut edes treenituntien ulkopuolella, vaan luin tanssilehtiä ja nauhoitin televisiosta tanssiohjelmia. Koen saaneeni paljon motivaatiota tanssiharjoitteluun ihanteistani. Ihanteideni kautta opin myös määrittelemään itseäni tanssijana ja ihmisenä.

Opinnäytetyössäni tarkastelen omien kokemusteni innoittamana erikoiskoulutusluokalla tanssia harrastavien oppilaiden ihanteita. Selvitän tutkielmassani vertaisryhmän ja tanssinopettajien vaikutusta nuoriin tanssinharrastajiin. Kuinka usea nuori ihailee tanssinopettajaansa tai

tanssikoulunsa muita oppilaita? Tarkastelen myös mediassa esillä olevan tanssin ja tanssi-ihanteiden vaikutusta nuorten erikoiskoulutusluokkalaisten minäkuviin. Pyrin selvittämään, mistä mediakanavista nuoret löytävät tanssi-ihanteitaan ja kuinka suuri vaikutus eri mediaesityksillä on nuorten valintoihin. Tätä kautta pyrin löytämään yhteyksiä nuorten minäkuvan muotoutumiseen ja nuorten suhteeseen median esittämästä tanssista. Ovatko nuoret median välittämien ihanteiden mukaisia mediatanssijoita vai ihanteidensa innoittamia itsenäisiä tanssijanalkuja?

Tutkielman raja- ja työmenetelmät

Opinnäytetyöni on tutkielma erikoiskoulutusluokkien tanssinharrastajien ihanteista, minäkuvasta ja vuorovaikutuksesta median kanssa. Rajaan tutkielmani koskemaan pääasiassa balettia, jazztanssia ja nykytanssia. Sivuan katutanssilajeja, koska osa vastaajista on harrastanut kyseisiä lajeja. Näen katutanssilajien suuren medianäkyvyyden myös vaikuttavan tutkielmani tuloksiin, joten maksimoidakseni tutkielman tulosten luotettavuuden otan lajin huomioon kyselylomakkeissani ja tulosten analysoinnissa. Kilpatanssin suljen työni ulkopuolelle, koska tutkielmaani osallistuvissa tanssikouluissa kyseistä lajia ei opeteta.

Tutkielmani määritelmät mediasta, minäkuvasta ja mediakäyttäytymisestä pohjautuvat pääasiassa Anu Mustosen kirjaan Mediapsykologia (2000). Ihanteisiin liittyvät määritelmät ovat suurimmaksi osaksi omien kokemusteni perusteella luotuja. Olen kuitenkin käyttänyt määritelmässä hyödyksi taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman tavoitteita (Taiteen perusopetuksen tanssin laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteet 2002). Näitä tavoitteita silmällä pitäen olen myös tehnyt kyselylomakkeen erikoiskoulutusluokkalaisille ja aikaisemmin erikoiskoulutusluokilla tanssia harrastaneille tanssinopiskelijoille.

Opinnäytetyötäni johdattavat seuraavat kysymykset:

1. Miten media vaikuttaa nuorten tanssi-ihanteiden valintaan ja minäkuvan muotoutumiseen ?
2. Minkälaisena nuoret näkevät itsensä suhteessa ihanteisiinsa?
3. Miten nuoret käyttävät mediaa etsiessään tietoa tanssista ja ihanteistaan?

Tutkielmani koostuu kahden taiteen perusopetusta tarjoavan tanssikoulun 13–17-vuotiaille tekemästäni kyselylomakkeesta ja 22–23-vuotiaille tanssinopettajaopiskelijoille tekemästäni sähköpostikyselystä sekä yhdestä haastattelusta, jonka tein 22-vuotiaalle tanssinopiskelijalle. Kyselylomake koostuu osittain suljetuista ja avoimista kysymyksistä. Sähköpostikyselyssä käytin vain avoimia kysymyksiä. Perustan tutkielman tulosten analysoinnin omiin kokemuksiini ja Mustosen mediapsykologian käsityksiin nuorten mediakäyttäytymisestä ja minäkuvista. Käytän jatkossa erikoiskoulutusluokista nimitystä ek-luokat. Haastattelusta käyttämissäni lainauksissa olen poistanut ylimääräisiä sanoja kuten ”mmm”, ”niinku”, ”nii”, ”sit”, ”jotenki”, ”siihen”.

2 MEDIA JA MEDIAPSYKOLOGIA

2.1 Media

Media, jonka kanssa olemme jokainen tekemisissä jollain tavalla joka päivä, koostuu erilaisista tavoista ilmaista sosiaalisesti yhteisiä kokemuksia ja asioita. Media tuottaa merkityksiä ihmisten yhteisille kontakteille ja välittää eri muodoissaan yhteiskunnallisia asioita. Se koostuu monimuotoisuudessaan printtimediasta eli kirjoista, lehdistä ja muusta painetusta sanasta. Toinen osa mediasta on televisio, radio, elokuvat, multimedia, kuvat ja valokuvat. *Mediaesitys* ja *mediatuote* ovat esityksiä, joita tehdään kunkin median sisällä. Esimerkiksi PDC Pori Dance Companyn www-sivut, Black Swan -elokuva ja Tanssi-lehden yksittäinen numero on mediaesitys. Yleisemmin käytettävä termi on *mediasisältö*, joka viittaa mediaesityksen sisältöön esimerkiksi Tanssi-lehden artikkeleihin tai Black Swan -elokuvan musiikkiin. (Mustonen 2000, 8–9.)

Nykyisin media kehittyy ja uudistuu jatkuvasti. Sosiaalinen media on noussut tärkeäksi kanavaksi nuorille esimerkiksi Facebookin, Twitterin ja Youtuben muodossa. Oletan nuorten tanssinharrastajien viettävän aikaa esimerkiksi Youtube-sivustolla katselemassa tanssivideoita. Videoiden lisäksi oletan nuorten etsivän muun muassa Facebookin kautta tietoa eri tanssiryhmistä, koreografeista ja tanssijoista. Erilaisten hakusivustojen kautta nuoret pystyvät löytämään myös monipuolisesti kuvia ja haastatteluja haluamistaan asioista.

2.2 Mediapsykologia

Mediapsykologia koostuu ihmisen käyttäytymistä tutkivasta tieteestä, psykologiasta, jonka avulla pyritään ennustamaan ja selvittämään ihmisen käyttäytymistä edellä määrittelemäni median suhteen (Mustonen 2000, 8–9). Mustosen sanoin (2000, 8) mediapsykologia selvittää ”mitä ihmiset tekevät medialla ja mitä media tekee ihmisille”. Olen kiinnostunut mediapsykologiassa nuorten käyttäytymisestä. Pyrin tutkielmassani selvittämään, miten nuoret tanssinharrastajat käyttävät mediaa ja kuinka media vaikuttaa heidän

käyttäytymiseensä ja erityisesti minäkuvaan. Eriksonin identiteettimallin (1968) mukaan (ks. Mustonen 2000, 120) nuoret kohtaavat kehityskriisin, jonka he joutuvat ratkaisemaan. Onnistuneessa lopputuloksessa nuori saavuttaa oman identiteettinsä. Media on yksi väline, jonka avulla nuoret yrittävät ratkaista tätä kriisiä, joten he reagoivat usein muita vahvemmin eri mediaesityksiin ja -sisältöihin.

Opinnäytetyössäni pyrin selvittämään ek-luokalla tanssivien oppilaiden tanssi-ihanteiden suhdetta mediaan. Haluan erityisesti tarkastella, minkälaisia tanssijoita tai tanssilajeja nuoret ihailevat ja onko mahdollista, että joillain nuorilla ei ole mitään ihanteita. Selvitän tutkielmallani, kuinka paljon nuoret löytävät ihanteitaan mediasta ja vertaisryhmästä. Oletan nuorten löytävän mediassa esillä olevia ihanteitaan mm. lehdistä, kirjoista, Internetistä, sosiaalisesta mediasta, televisiosta sekä teattereista. Median lisäksi oletan, että osa oppilaiden ihanteista on oman tanssikoulun vertaisryhmän oppilaita tai tanssikoulun opettajia. Ihanteiden valintaan ja mediakäyttäytymiseen vaikuttaa vahvasti nuorten minäkuva. Seuraavaksi avaan minäkuva-käsitettä enemmän.

3 MINÄKUVA MEDIAPSYKOLOGIAN NÄKÖKULMASTA

3.1 Minäkuva

Mustosen (2000, 119–120) mukaan minäkuva määrittää ihmisen itseä ja minuutta. Ihminen tekee itseään koskevia tulkintoja ympäristöstä ja muodostaa minäkuvaansa näiden havaintojen ja kokemusten perusteella (Marsh 1990, Mustosen 2000, 119 mukaan). Minäkuva muodostuu sekä yhteiskunnasta peilattuna realistisesta minäkuvasta että ihanneminäkuvasta. Ihmisen lopullinen minäkuva määrittyy näiden suhteesta toisiinsa. Minäkuvan yksi osa on fyysinen minäkuva, joka tarkoittaa ihmisen käsitystä ja mielikuvaa omasta kehostaan. Fyysinen minäkuva muodostuu minäkuvan mukaisesti realistisesta eli yhteiskunnasta peilattuna fyysisestä minäkuvasta sekä fyysisestä ihanneminäkuvasta ja näiden suhteesta toisiinsa. (Mustonen 2000, 119–134.)

Ihminen käyttää yhteiskunnasta saamaansa palautetta ja informaatiota minäkuvansa määrittämiseen. Käyttäydymme ja rakennamme ulkonäköämme tämän palautteen suhteen. Lopulta vertaamme sitä omaan ihanneminäkuvaamme ja luomme näin mahdollisimman realistisen minäkuvan itsestämme. Toisinaan realistisen minäkuvan muodostuminen häiriintyy erilaisista syistä, kuten epäselvän identiteetin, huonon itsetunnon tai vääristyneen kehonkuvan takia. (Mustonen 2000, 119–121.)

3.2 Identiteetti ja itsetunto

Identiteetti on ihmisen oma käsitys itsestään ja siten käsitteellinen osa minäkuvasta, johon liittyy erilaisia tunteita, mielikuvia ja asenteita. Sosiaalisen toiminnan kautta muodostuva identiteetti rakennetaan mm. samaistumalla sekä erilaisia haasteita ja ongelmia työstämällä. Koko elämän läpi jatkuvaan identiteetin kehittymiseen vaikuttaa yksilön elämänhistoria, sosiaaliset ympäristöt ja sosiaalinen vuorovaikutus. Identiteetin voidaan määritellä koostuvan persoonallisesta identiteetistä ja sosiaalisesta identiteetistä. (Mustonen 2000, 119–121.) Persoonalliseen identiteettiin liittyy erilaisia tunteita

ja mielikuvia omasta persoonasta ja identiteetistä. Sosiaalinen identiteetti määrittyy erilaisten sosiaalisten ryhmien mukaan (Tajfel 1978; 1982, Mustosen 2000, 122 mukaan).

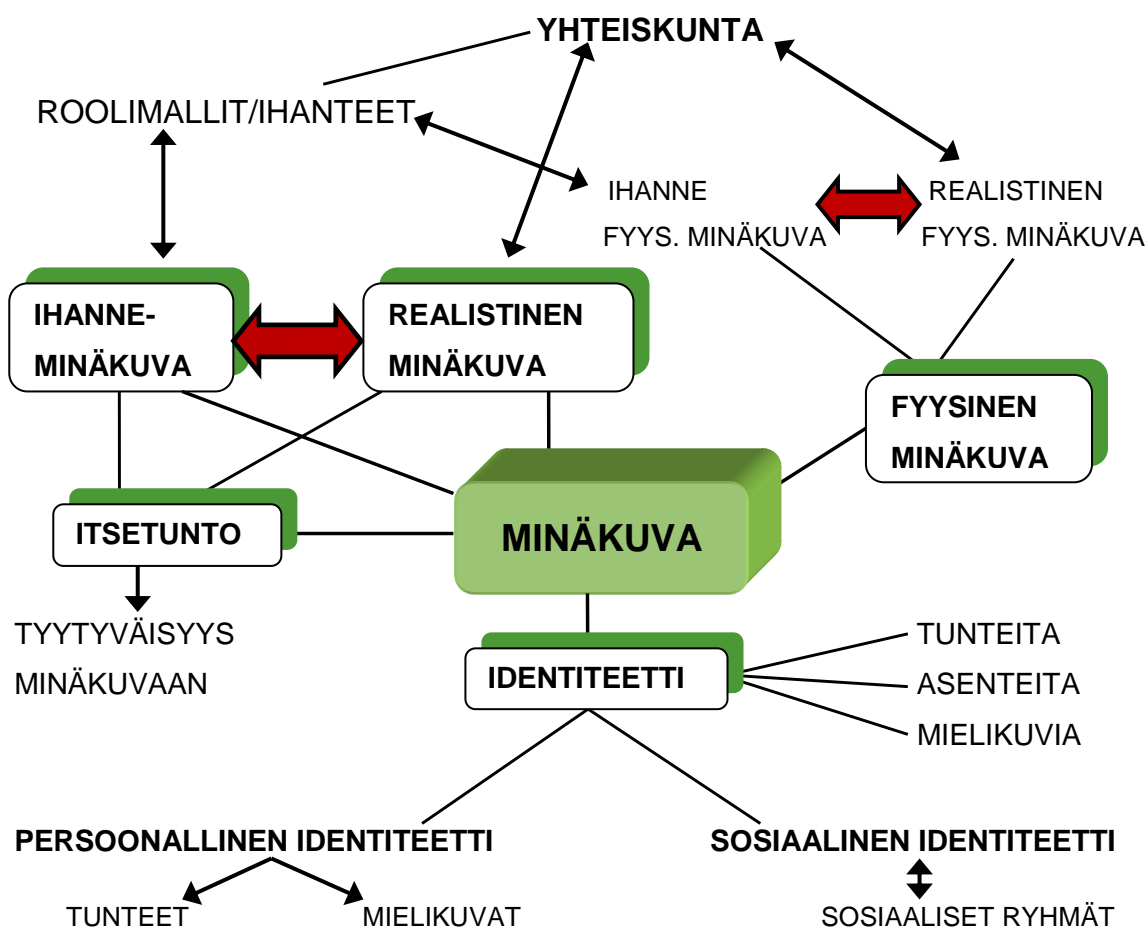
Identiteettiin ja minäkuvaan liittyy läheisesti myös itsetunto, joka rakentuu realistisen minäkuvan ja ihanneminäkuvan suhteesta ja kertoo kuinka tyytyväisiä olemme minäkuvaamme. Ihanneminäkuvaan vaikuttavat median välittämät roolimallit ja ihanteet, joiden mukaan osittain luomme ihanneminäkuvaamme. Nämä valitut ihanteet vaikuttavat siis ihanneminäkuvan kautta myös itsetuntoon ja näin koko minäkuvan rakentumiseen. (Mustonen 2000, 119–121.)

3.3 Sosiaalinen identiteetti

Erilaisiin ryhmäjäsenyyksiin liittyvä sosiaalinen identiteetti on Tajfelin (1978; 1982) määrittelemänä (ks. Mustonen 2000, 122) minäkuvan osa, jossa jaetaan tietyn ryhmän jäsenyyden lisäksi ryhmän tunne- ja arvomerkityksiä. Tehdessämme tulkintoja sosiaalisesta ympäristöstämme rakennamme omaa identiteettiämme samaistumalla joihinkin ryhmiin. Tällöin minäkuva rakennetaan samaistumisen kohteina olevien esimerkiksi ammatillisten alaryhmien ja harrastusryhmien mukaan. Näitä viiteryhmiä määrittävät erilaiset asenteet ja käyttäytymistavat, joiden omaksumiseen käytämme median lähettämiä malleja (Mustonen 2000, 122). Kun nämä sisäryhmän ajattelutavat muokkautuvat ja sisäistyvät median malleista normeiksi, alkavat ryhmän jäsenten persoonalliset asenteet muovautua yhteisten normien kautta mediaesitysten mukaisiksi (Morton ja Duck 2000, Mustosen 2000, 122 mukaan).

Tanssin ek-luokilla tämänlainen ryhmäjäsenyyden arvomerkityksien jakaminen ja muotoutuminen voisi kärjistetyssä esimerkissä tarkoittaa, että ek-luokan muutamat oppilaat katsovat tv:stä dokumentin, jossa tanssiryhmä Ö:n pääsyvaatimuksina on ylipagaatti ja 24 fouetté-piruettia. Pikkuhiljaa lukukauden aikana tämä ajatusmalli leviää tanssitunneilla ja pukuhuoneissa koko luokkaan. Muutaman vuoden kuluessa ajatusmalli muotoutuu yhteiseksi normiksi, joka ryhmässä vallitsee: kaikki ek-luokalla olevat venyttelevät

saadakseen ylispagaatin ja harjoittelevat piruetteja, koska uskovat sen olevan osa hyvän tanssiryhmän tanssijoiden ominaisuuksia. Pyrin opinnäytetyössäni selvittämään tapahtuuko tanssin ek-luokilla asenteiden muokkautumista median välittämien mallien mukaan. Seuraava kuvio selvittää minäkuvan ja identiteetin rakentumista.

Kuvio 1. Minäkuvan rakentuminen.

3.4 Samaistuminen

Samaistuminen on prosessi, jossa ihminen pyrkii ottamaan osaa toisen ihmisen kohtaloihin sijaiskokemusten kautta. Samalla ihminen jakaa samaistumisen kohteen näkökulman. (Maccoby & Wilson 1957, Mustosen 2000, 123 mukaan.)

Samaistuminen on siis eläytymistä ja osanottoa toisen ihmisen tilanteeseen. Minäkuvan ja identiteetin muotoutumisessa samaistumisella on tärkeä rooli. Erilaisia tilanteiden sijaiskokemuksia ja roolinottotaitoja eli samaistumista kehittämällä minäkuvan ja identiteetin kehitys edistyy. Roolinottotaidot tarkoittavat keinoja eläytyä erilaisten tilanteiden vaatimiin rooleihin. Näiden taitojen avulla pystymme avartamaan käsitystämme itsestä ja muista. Muiden ihmisten näkökulmiin eläytyminen myös vähentää identiteetin epävarmuutta poistamalla erilaisuuden tunnetta. (Mustonen 2000, 123–124.)

Media vaikuttaa nuorten identiteettien rakentumiseen roolien kautta. Varsinkin, jos nuoret mediakäyttäjät valitsevat samaistumiskohteitaan yksipuolisesti ja stereotyyppisesti. Esimerkiksi ääripoliittisiin ryhmiin kuuluvien nuorten samaistumiskohteiden yksipuolisuus voi johtaa skinhead-tyyppisten yksipuolisen maailmankuvan omaavien identiteettien muodostumiseen ja asenteiden vääristymiseen. Identiteetin kehittyminen saattaa myös jumiutua, jos median välittämä ihmiskuva on hyvin kapea tai muulla tavalla vinoutunut. Toisaalta media ei ole mikään syntipukki, joka yksin vaikuttaa nuorten identiteetin kehitykseen. Sen rooli identiteettiin vaikuttavana tekijänä vain korostuu, jos ihmisen elämässä ei ole monia muita sosiaalisia tekijöitä ja samaistumiskohteita kuten perhettä, ystäviä ja harrastuksen tuomia sosiaalisia vertaisryhmiä. (Mustonen 2000, 123–124.)

Median monipuolisuudesta ja erilaisista sosiaalisista ympäristöistä huolimatta oletan, että ek-luokkalaisilla on joitain stereotyyppisiä samaistumiskohteita ja ihanteita. Väitän, että kehollisuus ja fyysinen ulkonäkö nousevat tietyissä määrin stereotyyppioiksi tanssin parissa. Tanssi on lajina hyvin kehollinen, ja hyvältä tanssijalta vaaditaan optimaalisen fyysisen rakenteen lisäksi jopa yliluonnollisia kehollisia ominaisuuksia kuten yliliikkuvia niveliä ja huippu-urheilijan ponnistusvoimaa. En kuitenkaan väitä, että tanssinopettajat vaatisivat oppilailtaan esimerkiksi yliluonnollista liikkuvuutta, mutta oletan, että oppilaat löytävät mediaesityksiä ja -sisältöjä, jotka nostavat esiin tämänkaltaisia ihanteita ja samaistumiskohteita.

3.5 Mediavalinnat

Media vaikuttaa tutkitusti identiteettimme kehitykseen, itsetuntoomme ja koko minäkuvaamme. Tämän lisäksi mediavalintamme pohjautuvat usein omaan identiteettiimme ja minäkuvaamme. Minäkuvamme ja median suhde on siis vuorovaikutusta. Media välittää monipuolisesti erilaisia roolimalleja, ihanteita, käyttäytymistapoja ja asenteita. Valitsemme näistä minäkuvamme ja identiteettimme avulla itseämme kiinnostavia mediasisältöjä, jotka auttavat meitä määrittämään itseämme suhteessa maailmaan. (Mustonen 2000, 119–121, 126.)

Mediavalintamme määrittyvät siis osittain minäkuvamme mukaan. Minäkuvamme myös määrittää, miksi kiinnostumme herkemmin tietyistä mediaesityksistä. Yleensä näitä ovat mediasisällöt, jotka vahvistavat yksilöllistä identiteettiämme ja itsetuntoamme tai ovat viiteryhmämme suosimia mediakanavia ja -esityksiä. Minäkuvamme vaikuttaa myös mediasisältöjen tulkintaan siitä, minkä osan saamastamme informaatiosta torjumme tai otamme vakavasti. (Mustonen 2000, 121.)

Mediavalinnat kohdistuvat minäkuvan lisäksi yleensä iän perusteella sosiaalisiin ryhmiin (Mustonen 2000, 129–130). Nuorilla ikä vaikuttaa luultavasti kaikkein eniten mediavalintoihin, sillä nuoret etsivät mediaesityksiä, joissa on toisia samanikäisiä tai itseään hieman vanhempia nuoria (Mustonen ym., 1992, Mustosen 2000, 130 mukaan). Nuoret etsivät murrosiässä vielä omaa identiteettiään. He etsivät mediahahmoista ja esityksistä vahvistusta oman identiteettinsä rakentamiseen enemmän kuin vanhemmat ihmiset, joille oma identiteetti on luultavasti jo selvä.

Toisinaan media vaikuttaa identiteettimme kehittymiseen ilman, että oma minäkuvamme ohjaa suoraan mediavalintojamme. Sosiaalisen vertailun kautta mediaesityksillä on epäsuora vaikutus minuuteemme: vertais- tai viiteryhmässä, jota ihailemme, on lähes aina joku, johon itseämme vertaamme. (Mustonen 2000, 126.) Hypoteettinen Maija vertaa itseään jatkuvasti tanssikoulussa ylemmällä luokalla opiskelevaan Liisaan. Lähes jokainen oppilas Liisan luokalla,

Liisa mukaan lukien, seuraa satelliittikanavalta televisiosta tanssiohjelmaa nimeltä ”New Yorkin balleriinat”. Ohjelma esittää balleriinat erittäin kilpailevina ja diivailevina yksilöinä, jotka syövät vain jogurttia ja porkkanaa. Liisan luokalla vallitsee samanlainen kilpailuvietti ja syömishäiriö oppilaiden kesken. Maija vertailee olemustaan Liisaan ja ottaa hänen käyttäytymisestään ja asenteistaan vaikutteita itseensä. Maija ei tiedä, mistä Liisan asenteet ovat peräisin. Hänelle välittynyt merkitys on se, että hänen kuuluisi olla samanlainen kuin Liisa. Näin ”New Yorkin balleriinat” -mediaesityksen asenteet ovat siirtyneet epäsuorasti eteenpäin Maijaan. Luultavasti asenteet siirtyvät Maijan kautta vielä eteenpäin toisiin oppilaisiin hänen omalla luokallaan tai vertaisryhmässä.

Kärjistetty esimerkki selvittää kuinka vertailukohteeksi valitun ryhmän tai henkilön asenteet muodostuvat tärkeiksi vertailijan identiteetin rakentumisen kannalta. Esimerkistä käy myös ilmi, kuinka tärkeää on valita vertailukohteeksi ”oikeanlainen” identiteetin kehitystä positiivisesti edistävä vertais- tai viiteryhmä. (Mustonen 2000, 119–121, 126.) Tanssinopiskelussa asenteiden siirtyminen vertailun kautta saattaa jopa korostua, koska opiskelu tapahtuu lähes aina ryhmässä. Väitän, että ryhmään kuulumisen tunne tanssitunneilla on nuorilla erityisen tärkeää ja itseään verrataan helposti toisiin joko omalla tanssiluokalla tai vertaisryhmässä.

Ek-ryhmät olivat yhtenäisiä ja ryhmäkemiaan kiinnitettiin huomiota. Opettajat opettivat huolehtimaan omasta ryhmästä ja ymmärtämään ettei ryhmää jätetä pulaan vaan kaikki tekee parhaansa ryhmän eteen.

Katariina 22 v. Ek-luokalla vuosina 1999-2007 (nimi muutettu)

Viime aikoina on alettu tutkia enemmän, kuinka media vaikuttaa ”– – ’sisäryhmän’ identiteetin rakentajana, ryhmän jäsenyyden ylläpitäjänä ja sosiaalisen identiteetin vakiinnuttajana.” Näin selvitetään muun muassa sitä, etsivätkö ihmiset mediasta hahmoja ja käsityksiä samaistuaakseen johonkin tiettyyn ryhmään. (Mustonen 2000, 129–130.)

3.6 Ihailut mediahahmot

Median yhteiskunnasta esille nostamat yksilöt ovat nk. mediahahmoja. He heijastavat kulttuurin yleisesti eniten arvostamia asioita, joten nuoret valitsevat heitä monesti ihailun ja samaistumisen kohteeksi. (Freedman-Doan & Eccles 1996, 1–5.) Mediahahmoihin samaistumista kutsutaan toivesamaistumiseksi. Ihailu ja halu samaistua erilaisiin tarinoiden sankareihin ja sosiaalisen ympäristömme ihmisiin kertoo ihmisen luonnollisesta tarpeesta vahvistaa omaa identiteettiään (Sörensen 1983, Mustosen 2000, 124 mukaan). Julkisuuden hahmot ovat tärkeitä malleja sukupuoli-, kulttuuri- ja rotuidentiteetin rakentumisessa (Balswick & Ingolsby, 1982; Phinney & Onwughalu 1996, Bromnick & Swallow'n 1999, 117–118 mukaan). Ihailtujen hahmojen kautta nuoret ilmaisevat omaa yksilöllisyyttään sekä yhteisiä arvoja ja toisinaan mukautumista vallalla olevaan massakulttuuriin (Mustonen 2000, 126–127).

Tämän lisäksi samaistuminen voi olla Hoffnerin (1996) mukaan ”pyrkimystä olla samanlainen ihailun tai pelätyn kohteen kanssa”. Tällöin ihailtu hahmo yritetään sisällyttää omaan identiteettiin matkimalla tämän arvojärjestelmää. Pyrin tutkielmassani selvittämään nuorten ek-luokkalaisten keskuudessa vallitsevia tanssi-ihanteiden arvoja. Minkälainen on heidän mielestään ihanteellinen tanssija? Pyrkivätkö he kohti näitä ihanteita harrastuksessaan? Missä suhteessa oppilaat näkevät itsensä verrattuna näihin ihanteisiin ja arvoihin? Samalla tarkastelen näitä arvoja median esittämässä tanssissa. Vastaavatko nuorten arvot median lähettämiä viestejä vai löytyvätkö tärkeimmät arvot jostain muualta kuten mahdollisesti omasta tanssikoulusta?

Ihailtujen mediahahmojen valinta

Nuorten sankari- tai idolivalinta on mahdollisesti yhteydessä heidän itsetuntoonsa ja onnellisuuteensa. Hyvän itsetunnon omaavat nuoret valitsevat luultavasti mediahahmoja, joiden he uskovat edustavan yhteiskunnan hyväksymiä positiivisia ja arvostettuja ominaisuuksia nuorilla. Tällöin nuoret, joilla ei ole idoleita, saattavat tuntea olonsa ulkopuolisiksi kulttuurin yleisistä normeista. Tämä vastavuoroisesti näkyy heidän itsetunnonaan. (Freedman-

Doan & Eccles 1996, 1–5.) Oletan, että nuorten tanssi-ihanteisiin saattaa vaikuttaa opettajien ja tanssikoulun asettamat tavoitteet ja asenteet. Tällöin nuoret etsivät oman tanssiyhteisönsä, tanssikoulunsa tai ehkä vain oman luokkansa, hyväksymiä positiivisia ominaisuuksia, jotka ovat saattaneet jo muotoutua kyseisen yhteisön tai koulun normeiksi.

Kuuluisien mediahahmojen ihailun motiivit ovat erilaisia. Hahmoja ihaillaan myös ilman, että samaistumista heidän persoonaansa tapahtuu (Mustonen 2000, 127). Tällöin ihailu voi kohdistua objektiivisesti esimerkiksi hahmon ulkonäköön, taitoihin tai saavutuksiin (Teigen ym. 2000, 10–24). Oletan, että ek-luokilla suurin osa ihailusta kohdistuu juuri ihaillun hahmon taitoihin tai saavutuksiin, koska tavoitteellisessa tanssiharrastuksessa on mielestäni pyrkimys kehittyä taidollisesti paremmalle tasolle kuin ns. tavallisilla harrastusluokilla. Tätä ajatusta puoltaa myös Opetushallituksen (2010) tanssitaiteen perusopetuksessa määrittelemä ek-luokkien mahdollisuus ”pitkäjänteiseen” opiskeluun. Minua kiinnostaa kuitenkin myös, ihailevatko nuoret ihanteissaan esimerkiksi tanssitekniikkaa, ilmaisuvoimaa, eläytymistä, luovuutta vai kenties jotain muuta. Teigenin ym. (2000, 10–24) mukaan ihailu voi kohdistua toisinaan taitojen, ulkonäön tai saavutusten lisäksi myös mediahahmon moraalisiin ja sosiaalisiin ominaisuuksiin. Tässä tutkielmassani en lähde sen suuremmin selvittämään tätä puolta, vaikka haastattelussani kyseinen asia tulikin esille.

– —oli tosi hyvä tanssija, semmonen tosi tekninen mut sit myös että ehkä jotenki jos se ihminen oli tosi kiva ni sit seki vaikutti siihe.

Milla 22 v. Ek-luokalla vuosina 2000–2007 (nimi muutettu)

Eri tutkimukset ovat osoittaneet, että nykyisin nuoret valitsevat idolikseen yhä useammin itsensä. Bromnick & Swallow’n (1999) tutkimuksessa melkein neljännes (23%) vastaajista oli tyytyväisiä itseensä. Tämän nähdään johtuvan heidän hyvästä itsetunnostaan ja henkilökohtaisesta onnellisuudestaan (Simmons & Wade 1984, Bromnick & Swallow’n mukaan 1999, 126). Mielestäni nykyään itsensä valitseminen idolikseen voi olla jopa yleisempää, koska nuoret saavat mielestäni enemmän vaikutteita muun muassa television kykykilpailuissa kuten Idolsissa ja Dancessa esille nostetusta yksilöllisyyden merkityksestä.

Näkemykseni mukaan, jotkin nuoret omaavat erittäin hyvän itsetunnon jo melko nuorena. He haluavat luultavasti myös olla mahdollisimman persoonallisia ja yksilöllisiä, joten he välttävät joko tietoisesti tai tiedostamatta ihailemasta tai samaistumasta mediahahmoihin. Tällöin he valitsevat itsensä omaksi ihailun kohteekseen. Kykykilpailujen lisäksi nykyajan televisio tuo erilaisten realitysarjojen kautta niin sanottuja tavallisia ihmisiä yhä enemmän esille. Tavalliset ihmiset ovatkin yhtä tärkeitä samaistumisen kohteita kuin julkisuuden hahmot. Moni myös haluaa julkisuuden sankareiden lisäksi samaistua ja ihaila tavallisempia henkilöitä, koska heissä on jotain tuttua ja läheistä. (Mustonen 2000, 128–129.)

Ek-luokalla ollessani olen ihannoinut useitakin ihmisiä; vanhempia oppilaita, tanssikavereita, opettajia, kuuluisia tanssijoita jne. Silloin ihannointini kohdistui lähinnä persoonaan, teknisiin tanssitaitoihin ja eläytymiseen.

Elina 23 v. Ek-luokalla vuosina 1998–2002 (nimi muutettu)

3.7 Media ja fyysinen minäkuva

Yksilön tekemät mediavalinnat ja mediasisällöt vaikuttavat vahvimmin, kun ne kohdistuvat ihmisen minän epävarmoille alueille: identiteetin ja itsetunnon hauraisiin osiin. Haemme mediasta paljon viestejä, jotka vahvistavat identiteettiämme ja itsetuntoamme. Erityisen vahvasti otamme kuitenkin vastaan median viestejä, jotka osuvat itsetuntoon ja minämme tunnepuoleen niin positiivisessa kuin negatiivisessakin mielessä. Yksi tällainen yleisesti herkkä ja median viesteille altis kohta itsetunnossamme on fyysinen minäkuvamme, jolle nykymedia on luonut paljon paineita, vaatimuksia ja stereotyyppisiä kauneusihanteita. Mediaesitysten luonteilla pystytään vaikuttamaan paljon juuri näihin epävarmoihin minämme puoliin ja minäkuvan eri osiin kuten ihanneminäkuvaan ja realistiseen minäkuvaan. (Mustonen 2000, 131–134.)

Muistan myös ihannoineeni joidenkin ihmisten kehoja ja niiden linjoja.

Elina 23 v. Ek-luokalla vuosina 1998–2002 (nimi muutettu)

Mainokset pyrkivät toisinaan vaikuttamaan juuri näihin heikkoihin minämme puoliin yrittäen vahvistaa itsetuntoa (Mustonen 2000, 132). Mainoksissa olevien kuvien avulla mainostajat nimittäin luovat tyytymättömyyteen perustuvia

arvojärjestelmiä. Tämä tuottaa itsensäväheksyntää ja omakuvan rappeutumista, jolloin mainosten tuotteet nähdään onnellisuuden välittäjiksi ja tavoiteltavaksi todellisuudeksi. Mainosten suosimat tavoittamattomat päämäärät ruokkivat tätä rappeutunutta minäkäsitystä. (Stanley 2000, Mustosen 2000 mukaan, 132.) Tällöin mainonnan kautta syntyy myös maailmankuvia eli käsityksiä yleismaailmallisesti hyväksyttävistä ja olemassa olevista asioista, joissa tiettyjä tavoitteita ei enää kyseenalaisteta kuten laihuuden ihannointi (Mustonen 2000, 132). Oletan laihuuden ihannoinnin olevan tanssin parissa yksi vahvasti kyseenalaistamaton maailmankuva. Pyrin opinnäyteytössäni selvittämään, onko ek-luokkalaisilla tätä olettamaani maailmankuvaa ja mahdollisesti joitain muita kyseenalaistamattomia maailmankuvia.

4 TANSSI-IHANTEET

4.1 Ihanteellinen tanssija

Määritelmän löytäminen ihanteelliselle tanssijalle on hankalaa, koska tanssi esittävänä taiteenlajina on aina osaltaan katsojan määriteltävissä. Ihanteellisen tanssijan määritelmä on siis aina jossain määrin kiinni katsojasta. Toisaalta ihanteellisen tanssijan määritelmä on myös kiinni itse tanssijasta, koska mitä luultavimmin tanssija harjoittelee tavoittaakseen tietyn näkemyksensä mukaisen tanssijuuden.

Taiteen perusopetuksen tanssin laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteissa (2002, 9–10) tanssijan tavoitteiksi luetellaan tanssitekniikat, kehontuntemus, esiintyminen ja taiteen tuntemus. Oppilaan tulee opetussuunnitelman mukaan ”kehittää tanssillista ajatteluaan ja ymmärtämystään tekniikan, liikkeen ilmaisullisen muodon ja ilmaisun kertovan sisällön välisestä yhteydestä”. Tämän lisäksi opetussuunnitelmassa mainitaan ”suorituspuhtaus”, jota harjoitellaan tanssitekniikassa. Perustan tutkielmani itse määrittelemääni ihanteelliseen tanssijaan, jossa tulevat esiin taiteen perusopetuksen mukaiset tavoitteet. Oletan tutkimieni ek-luokkalaisten harjoittelevan suurin piirtein näiden tavoitteiden mukaan, koska heistä suurin osa suorittaa taiteen perusopetusta.

Mielestäni ihanteellisella tanssijalla on monipuolinen ja puhdas tanssitekniikka. Tanssitekniikalla tarkoitan perinteisen klassisen tekniikan lisäksi nykytanssin olennaisia dynaamiikan vaihteluita ja vapaampaa liikekieltä. Ihanteellinen tanssija osaa käyttää tätä monipuolista tekniikkaa oman kehonsa äärirajoilla ja tarvittaessa kehittää tiettyjä osa-alueita enemmän. Hän on myös tietoinen omista vahvuuksistaan ja heikkouksistaan. Ihanteellinen tanssija on mielestäni itsevarma, mutta ei itsekäs. Hänellä on kiinnostusta tanssin eri osa-alueisiin, kuten uusiin tekniikoihin, improvisaatioon ja eri taiteenalojen yhteistyöhön. Hän näkee tanssitaiteen itseisarvona, jonka olemassaolo ei tarvitse sen suurempia perusteluja. Tämän lisäksi ihanteellisella tanssijalla on tavoitteita, jotka

saavuttaakseen hän on valmis tekemään töitä ja ylläpitämään teknistä osaamistaan. Loistavan tekniikan lisäksi ihanteellisella tanssijalla on vahva lavaolemus. Tämä on mielestäni yksi tärkeimmistä ominaisuuksista, koska tanssi on esittävä taidemuoto. Ihanteellinen tanssija on erittäin muuntautumis- ja eläytymiskykyinen sekä valovoimainen lavalla.

Tanssija, jolla ei ole ”lavakarismaa”, mutta on puhdas tanssitekniikka on yleensä paljon tylsempi kuin tanssija, joka todella on uskottava, vaikka hänen kehonsa ei olisi yhtä taitava. Sanoisin siis, että noin puolet tulee tanssitaidoista, puolet esiintymis-/eläytymistaidoista.

Elina 23 v. Ek-luokalla vuosina 1998–2002 (nimi muutettu)

Tanssitekniikan ja lavaeläytymisen lisäksi ihanteellinen tanssija on myös luova ja improvisaatiokykyinen, koska monissa tanssiteoksissa koreografin kanssa työskentelyyn liittyy myös luovaa tanssia. Entinen ek-luokan oppilas, nykyinen tanssinopettajaopiskelija Elina huomautti sähköpostikyselynsä vastauksissa tämän tärkeän ominaisuuden puutteellisesta harjoittelusta ek-luokalla ollessaan: *”luovaan ilmaisuun ja sen harjoitteluun ei ollut tavallisilla tunneilla aikaa”*. Pyrin tutkielmassani selvittämään, onko nuorten tanssitunneilla tällä hetkellä sama tilanne. Ihanteellisen tanssijan on improvisaatiokyvyn lisäksi tultava toimeen monien erilaisten ihmisten kanssa. Tietenkin ihanteellisella tanssijalla on myös ihanteellinen kehorakenne tanssiin: voimakas, venyvä, pitkä, sulava ja linjakas. En pidä tätä ominaisuutta kuitenkaan ihanteelliselle tanssijalle välttämättömänä, koska muilla aikaisemmin mainitsemini ominaisuuksilla voi kompensoida kehorakenteellisia puutteita. Kaikkein tärkeimmät ominaisuudet ihanteellisella tanssijalla ovat hänen oma motivoituneisuutensa alalle, monipuolinen ja vahva tanssitekniikka sekä muuntautumiskykyinen taito esiintyä ja eläytyä lavalla.

Hyvä liikkuja, hyvä esiintyjä, tanssitekniikka on tärkeä, mutta kuitenkin ratkasee enemmän jotenki se miten monipuolinen se tanssija on.

Milla 22 v. Ek-luokalla vuosina 2000–2007 (nimi muutettu)

4.2 Nuorten tanssi-ihanteet mediassa ja vertaisryhmissä

Olen aikaisemmin määritellyt nuorten valitsemia ihanteita mediapsykologian näkökulmasta. Erittelen nyt mielestäni tällä hetkellä eniten mediassa esillä olevaa tanssia, jonka oletan vaikuttavan nuorten valitsemiin ihanteisiin. Teen

tutkielmani kahteen tanssikouluun, joissa opetetaan pääasiassa balettia, jazztanssia ja nykytanssia. Oletan oppilaiden valitsemien ihanteiden liittyvän suurimmaksi osaksi näihin lajeihin mediassa esillä olevien lajien lisäksi.

Tanssin mediasisällöissä, nostetaan nykyisin mielestäni esille teknisesti erittäin vahvoja tanssijoita. Tanssijoiden keho on usein täydellisesti tanssiin soveltuva ja erityisesti heidän venyvyytensä on melkein yliluonnollista. Tanssijat osaavat loistavan tanssitekniikan lisäksi myös voimisteluun kuuluvia liikkeitä kuten puolivoltteja, voltteja ja muita ”temppuja”. Vaikka tanssijoilla on yksi vahva klassiseen tekniikkaan pohjautuva laji, he hallitsevat myös muita lajeja kuten katutansseja sekä paritekniikkaa. Kaiken lisäksi mediasisältöjen tanssijat ovat monesti myös puoliksi näyttelijöitä ja laulajia, jotka persoonallisuudellaan valloittavat katsojan.

Näitä ominaisuuksia tuo vahvasti esille mm. Amerikasta suursuosituksi reality-ohjelmaksi noussut So You Think You Can Dance. Formaatin suomalainen versio Dance jatkaa mielestäni samalla linjalla. Näiden televisio-ohjelmien lisäksi samoja ominaisuuksia näkee monien menestyneiden tanssiryhmien tanssijoilla esimerkiksi NDT Nederlands Dans Theater (Nederlands Dans Theater II 2009) ja Batsheva Dance Company (Batsheva Dance Company 2008). Tämänkaltaiset ohjelmat ja tanssiryhmät saavat paljon näkyvyyttä ja vaikuttavat vahvasti nuorten tanssi-ihanteisiin luomalla tietynlaista kuvaa ihanteellisesta, suositusta ja menestyvästä tanssijasta. Väitän siis ainakin osan nuorten tanssi-ihanteista liittyvän edellä kuvattuihin tanssijan ominaisuuksiin, jos ei suoraan kyseisten kaltaisiin tanssiryhmiin tai televisio-ohjelmiin.

Oletan, että oppilaat valitsevat suurimman osan ihanteistaan omaksi lempilajikseen maininneensa tanssilajin parista, joten erittelen seuraavaksi baletissa, nykytanssissa ja jazztanssissa mielestäni vallalla olevia ihanteita. Baletti tanssilajina muuttuu hitaasti, joten siihen liittyvät ihanteet ovat luultavasti melko samanlaisia kuin itselläni ollessani ek-luokalla: mahtava tekniikka, venyvyys, kauniit ojennukset, pehmeys sekä keveys. Nykytanssin ja jazztanssin puolella mediassa on noussut esille lyrical jazz, jonka uskon vaikuttavan nuorten ihanteiden valintaan näissä lajeissa. Oman määritelmäni mukaan lyrical

jazzissa sekoittuvat baletti, showjazz ja nykytanssi. Lyrical jazz vaatii hyvää tekniikkaa, jossa vahvuuksina ovat erityisesti isot piruetit, jalkojen nostot ja venyvyys. Hyvän tekniikan lisäksi lyrical jazz painottaa eläytymiskykyä eri tunnetiloihin ja musiikin kertomaan tarinaan.

Oletan nuorten tanssi-ihanteiden kumpuavan siis osittain tanssikoulujen painottamista ihanteista, mutta myös eri mediasisältöjen huipputekniikan hallitsevista tanssijoista. Tämän lisäksi tanssi-ihanteista löytyy varmasti myös asenteellista ja iskevää katutanssimaisuuden ihannoitua. Persoonallisuus on varmasti myös yksi vahvasti esille nouseva ihanne. Uskon myös eläytymisen ja hyvän esiintyjyyden olevan vahvoja ihannoitavia ominaisuuksia, koska niitä korostetaan esimerkiksi television monissa kykykilpailuissa.

Oletan, että suurin osa nuorten tanssi-ihanteista on heidän oman tanssikoulunsa muita oppilaita tai nuorten omia opettajia. Oletan, että suoraan yksittäisiä tanssijoita ja koreografeja mainitaan vähemmän. Tekemässäni sähköpostikyselyssä ja haastattelussa entisille ek-luokan oppilaille selvisi ihanteiksi nousivat lähinnä oman tanssikoulun opettajat ja vanhemmat oppilaat. Muutamien kuuluisien balettitanssijoiden nimiä mainittiin kuten Maya Plisetskaya, Minna Tervamäki ja Salla Eerola o.s. Suominen.

– ja sit kattoo jotain vhs videoita kotona tai tanssikoulun jotaki kevätnäytöksiä
mä katoinkin ihan sikana niinku monta kertaa vuodessa. Tietenki kaikkia niitä isoja
tyttöjä miten ne tanssii.

Milla 22 v. Ek-luokalla vuosina 2000–2007 (nimi muutettu)

4.3 Tanssi-ihanteiden mediakanavat

Suurin mediakanava tanssille ainakin Suomessa on tällä hetkellä mielestäni Internet. Internetin kautta pääsee eri sivustojen kautta katsomaan erilaisia tanssikuvia ja videoita niin tanssiryhmien sivuille kuin muillekin sivuille. Pelkästään Googlen kuvahausta hakusanalla ”dance” löytyy noin 298 miljoonaa kuvaa. Tietenkin osa kuvista ei täysin vastaa hakusanaa. Googlen kuvahaun lisäksi sosiaalisessa mediassa kuten Facebookissa olevien tanssiryhmien, tanssijoiden ja koreografien ”fanisivujen” kautta pääsee katsomaan lukuisia kuvia ja videolinkkejä. Kuitenkin yksi suurimmista videosivustoista on Youtube,

jonka kautta pystyy katsomaan tanssiryhmien, tanssijoiden ja koreografien haastatteluja sekä tanssiteoksia. Youtubesta löytyy paljon videoita myös erilaisista tanssikilpailuista ja tanssiin liittyvistä televisio-ohjelmista. Videoiden lisäksi Internetistä löytyy monia kuvasivustoja, joista voi katsella ihannetanssijoiden ja -tanssiryhmien kuvia: mm. Flickr, Shutterstock Images ja Photobucket.

– –meni jonku tanssiryhmän sivuille ja sit pysty kattoo sieltä jotaki niinku niit henkilöitä ja siihe mää kyl luulen et mä oon käyttäny eniten aikaa ku mieltii. Mut se ei ollu kuitenkaa yhtä helppoo ku nykyään– –.

Milla 22 v. Ek-luokalla vuosina 2000–2007 (nimi muutettu)

Oletan, että televisio ja kirjallisuus ovat Internetin jälkeen seuraavaksi suurimmat mediakanavat tanssille. Televisiosta näytetään jonkin verran tanssiin liittyviä ohjelmia esimerkiksi jo aikaisemmin mainitsemani reality-ohjelmat, mutta myös tanssiteoksia ja dokumentteja. Kirjallisuuden kautta pystyy löytämään tietoa tanssista, mutta tanssin näkyvyys mediassa painetussa muodossa on mielestäni melko pieni varsinkin pienemmillä paikkakunnilla. Sanomalehtien tanssiarvostelujen lisäksi Tanssi-lehti tarjoaa paljon ajankohtaista tietoa tanssista. Väitän kuitenkin, ettei Tanssi-lehti tavoita läheskään kaikkia tanssin harrastajia Suomessa.

Ek-luokalla ollessani katsoin yleensä kaikki klassiseen balettiin liittyvät haastattelut, kilpailut ja muut ohjelmat, jotka tuli televisiosta. – –televisio-ohjelmat luin etenkin klassisen baletin osalta suhteellisen tarkasti noin kerran viikossa.

Elina 23 v. Ek-luokalla vuosina 1998–2002 (nimi muutettu)

Näiden mediasisältöjen lisäksi Suomessa näkee tanssia teattereissa ja tanssiryhmien esityksissä. Suurin osa tanssiryhmien esityksistä on kuitenkin keskittynyt Etelä-Suomeen, joten pohjoisempana tanssia harrastava löytää ihanteitaan todennäköisemmin Internetin, televison ja kirjallisuuden kautta.

No oikeestaan vaa just jossaki sanomalehissä saatto joskus tosi harvoi olla jotai juttuja. Sitten joitaki niitä tanssilehtiä mitä näki ehkä kirjastossa. Mä joskus lainasin ja jossaki ku tanssi ni näki, mut sillee niitä ei tuu kauhee usein. Sit vähän netistä, ku modeemin avulla pääs nettii aika kätevästi.

Milla 22 v. Ek-luokalla vuosina 2000–2007 (nimi muutettu)

5 TUTKIMUS EK-LUOKKALAISTEN IHANTEISTA JA MINÄKUVASTA

Tutkimukseni kyselylomakkeisiin (Liite 1) vastasi kahden eri tanssikoulun 13–18-vuotiaista nuorista yhteensä 35 oppilasta. Suurin osa vastanneista on 14–16-vuotiaita. 13-vuotiaita vastaajia on neljä, 17-vuotiaita viisi ja 18-vuotiaita vastaajia yksi. Kaikki vastaajat ovat tyttöjä. Molemmissa tanssikouluissa tarjotaan taiteen perusopetusta, jota suurin osa vastanneista suorittaa. Nuoret harrastavat tällä hetkellä pääasiassa balettia, jazztanssia, nykytanssia ja showjazzia, mutta monet heistä käyvät tai ovat jossain vaiheessa käyneet katutanssilajien tunneilla. Osa nuorista myös harrastaa tai on joskus harrastanut steppiä. Suurin osa heistä on ollut ek-luokalla 3–7 vuotta. Tutkimukseni vahvisti monia esittämiäni väitteitä, mutta myös poikkeuksellisia tuloksia löytyi. Käytän jatkossa tanssikouluista nimityksiä X ja Y. Mielestäni tanssikoulujen opetuksessa painottamat asiat vaikuttavat nuorten mielipiteisiin ja ihannevalintoihin, joten näen aiheelliseksi nostaa tanssikoulujen vastaukset joissain kohdissa esille yksilöinä. Korostan kuitenkin, että en pyri vastausten analysoinnissa vertailemaan tanssikouluja keskenään.

Kyselyn (Liite 1) vastausten perusteella molempien tanssikoulujen oppilaat ovat hyvin motivoituneita tanssimaan ja valmiita tekemään töitä kehittyäkseen. Oppilaat ovat myös jonkin verran kiinnostuneita tanssista treenituntien ulkopuolella, joten kohderyhmäni valinta oli onnistunut. Käytän vastausten analysoinnissa apuna mediapsykologian teoriaa sekä taiteen perusopetuksen tavoitteita, joihin tanssiteknisten taitojen ja tanssin tuntemuksen lisäksi kuuluu mm. oppilaan identiteetin muotoutumisen vahvistaminen lisäämällä oppilaan kehollista tietoutta. Taiteen perusopetuksen mukaan tavoitteena on myös ”tukea oppilaan itsetuntoa ottamalla huomioon yksilön keholliset ja psyykkiset lähtökohdat sekä kehitysvaiheet”. (Taiteen perusopetuksen tanssin laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteet 2002, 5.) Vertailukohteena analysoinnissa hyödynnän kolmelle tutkintoon johtavassa koulutuksessa

olevalle tanssinopettajaopiskelijalle teettämäni sähköpostikyselyä sekä yhdelle tanssijan koulutuksessa olevalle opiskelijalle tekemääni haastattelua.

5.1 Ihanteellisen tanssijan ominaisuudet

Tutkimukseeni osallistuneiden nuorten tällä hetkellä harrastamista tanssilajeista heille mieluisimpia ovat jazztanssi ja baletti. Näin tämän kysymyksen asettamisen tärkeäksi, koska oletan, että nuorten mieluisin tanssilaji vaikuttaa ihanteiden valintaan. Halusin kyselylläni selvittää, mitkä ominaisuudet ovat nuorten mielestä tanssijalla tärkeitä. Näin pyrin myös selvittämään, mitä ominaisuuksia he mahdollisesti ihannoivat tanssijoissa eli minkälainen on heidän mielestään ihanteellinen tanssija.

Nuoret tanssiharrastajat laittoivat kyselyssä (Liite 1) tärkeysjärjestykseen seuraavat ominaisuudet: loistava tanssitekniikka, loistava esiintymistaito, luovuus, loistava kehorakenne, tunnollisuus, liikemuisti sekä itsetäytettävä ”muu” -kohta. Mikään kohta ei selkeästi nouse tuloksista yli muiden, mutta molempien tanssikoulujen oppilaat merkitsevät loistavan kehorakenteen vähiten tärkeäksi ominaisuudeksi. Tanssikoulu X:n vastauksissa tanssitekniikka, esiintyvyys ja luovuus ovat tärkeimpiä ominaisuuksia. Tanssikoulu Y:n oppilaiden mukaan tärkeimpiä ominaisuuksia tanssitekniikan lisäksi ovat tunnollisuus ja liikemuisti, joten koulujen välillä on havaittavissa pientä eroavaisuutta. ”Muu”-kohdassa oppilaat mainitsevat monia tunneperäisiä ominaisuuksia kuten *”innostuneisuus”, ”halu tanssia”, ”iloisuus”* ja *”rakkaus tanssiin”*. Mielenkiintoinen ja massasta poikkeava vastaus on esimerkiksi *”rytmitaju”*, jonka yksi oppilas listaa kaikkein tärkeimmäksi tanssijan ominaisuudeksi.

Selvitin kyselyssäni myös, mitkä edellä mainituista tanssijan tärkeimmistä ominaisuuksista oppilaat kokevat itse hallitsevansa parhaiten tällä hetkellä. Molempien tanssikoulujen oppilaat kokevat hallitsevansa parhaiten tunnollisuuden ja sen jälkeen liikemuistin. Vastauksissa on kuitenkin myös eroavaisuuksia: tanssikoulu X:n oppilaat mainitsevat näiden ominaisuuksien jälkeen hallitsevansa parhaiten luovuuden, mutta Y:n oppilaat tanssitekniikan.

Kaksi vastaajaa (molemmista kouluista yksi) kokevat hallitsevansa tunnollisuuden ja liikemuistin lisäksi kehorakenteellisen ominaisuuden: notkeuden ja hyvän kehorakenteen tanssiin.

Selvitin kyselyssäni (Liite 1) oppilailta, minkä näistä tanssijan tärkeimmistä ominaisuuksista he kokevat olevan sellaisia, mitä heidän tulisi vielä kehittää. Kaikkien vastanneiden mukaan eniten kehittämistä vaativa ominaisuus on tanssitekniikka, johon lähes jokaisessa vastauksessa yhdistetään perusteluksi *”aina on parannettavaa/kehittävää”* ja *”liikkeet puhtaammiksi”*. Nuoret näkevät tanssitekniikan opiskelun selvästi jatkumona, jossa tekniikkaa kehitetään vuosi vuodelta paremmaksi. Useat oppilaat kokevat vahvasti, että heidän tulisi tanssitekniikan lisäksi kehittää liikemuistia, koska he ovat omien sanojensa mukaan huonoja muistamaan sarjoja tai hitaita oppimaan. Tämä saattaa johtua opettajien oppilaille asettamista tavoitteista tai oppilaiden itselleen asettamista tavoitteista. Tanssikoulu X:n oppilaiden vastauksissa kaikkein tärkeimmäksi kehittämisalueeksi nousee kuitenkin esiintyvyys, jonka monet vastaajista yhdistävät itsetuntoon iästä riippumatta.

Esiintymistä voisi kehittää niin saisi itsevarmuutta. 17-vuotias

Loistava esiintyjä, koska olen luonteeltani hieman ujo. 16-vuotias

En saisi jännittää niin paljoa ennen esityksiä. 14-vuotias

Muita kehittämistä vaativia ominaisuuksia oppilaiden mielestä on luovuus, joka nousee esille muutamissa molempien tanssikoulujen vastauksissa. Kaksi vastaajaa tanssikoulu Y:stä mainitsevat kehorakenteen: *”voisin olla notkeampi”* ja *”mielestäni olen hieman liian ’kookas’ tanssiin”*. Vastauksista kuitenkin vain toinen liittyy oppilaan fyysiseen minäkuvaan ja toinen tanssitaitoihin. Molempien tanssikoulujen oppilaiden mielestä heidän tanssikoulunsa painottavat opetuksessa eniten tanssitekniikkaa, liikemuistia, luovuutta, tunnollisuutta ja esiintyvyttä. Oppilaat vastaavat samoja ominaisuuksia kehitysalueikseen, joten he selvästi tähtäävät tanssiharjoittelussa kohti ominaisuuksia, joita opettajat ja tanssikoulut painottavat. Nämä ominaisuudet ovat myös taiteen perusopetuksen mukaisia tavoitteita kuten tanssitekniikan suorituspuitaus, luovuus ja

esiintyminen (Taiteen perusopetuksen tanssin laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteet 2002, 9–10).

Nuorten ek-luokkalaisten ja ammattiopiskelijoiden erot

Nuorille ek-luokkalaisille teettämässäni kyselylomakkeen (Liite 1) vastauksissa ja ammattiopiskelijoille teettämässäni sähköpostikyselyn sekä haastattelun (Liite 3) vastauksissa on eroja, mutta myös paljon samankaltaisuutta. Erot johtuvat suurimmaksi osaksi vastaajien ikäerosta, elämäntilanteesta ja suhtautumisesta tanssiin. Nuoret ek-luokkalaiset painottavat ihanteellisen tanssijan ominaisuuksissa asioita, jotka he kokevat kehityksensä kannalta tärkeiksi. Luultavasti tämän takia nuoret ovat vastauksissaan maininneet tanssijan tärkeiksi ominaisuuksiksi tunnollisuuden ja liikemuistin sekä yhdistävät monia tunneperäisiä sanoja ihanteellisen tanssijaan.

Suurin ero nuorten ek-luokkalaisten vastauksissa ja ammattiopiskelijoiden vastauksissa on tanssitekniikan ja esiintyjyyden tärkeyden välinen ero ihanteellisella tanssijalla. Nuorten mielestä tanssitekniikka on tanssijan ominaisuutena tärkeämpi kuin esiintyisyys. Tämä on mielestäni luonnollinen vastaus, koska nuorille on ajankohtaisempaa keskittyä tanssitekniikan hiomiseen kuin esiintyjyyden kehittämiseen. Ammattiopiskelijat tunnustavat tanssitekniikan tärkeyden, mutta nostavat esiintyjyyden kuitenkin lopulta tärkeämmäksi ominaisuudeksi, koska sillä voi heidän mukaansa korvata tanssiteknillisiä puutteita. Ammattiopiskelijoiden mukaan ihanteellisen tanssijan tulisi osata tanssitekniikan maksimaalisen hyödyntämisen lisäksi myös luopua tekniikasta, jos tanssiteoksen esittäminen sen vaatii.

Tanssitekniikan ja esiintyjyyden ominaisuuksien tärkeyden ero on nuorilla harrastajilla ja ammattiopiskelijoilla luonnollista, koska ammattiin opiskelevilla on enemmän tietoa tanssista ja tanssijan käytännön työstä kuin ek-luokkalaisilla. Ek-luokkalaiset yhdistävät tanssijan tärkeimmät ominaisuudet omaan tilanteeseensa, jossa he ovat vielä kehittyviä nuoria tanssijanalkuja. Ammattiopiskelijat näkevät ihanteellisen tanssijan ominaisuudet työnteon näkökulmasta.

Etsin syitä tähän ominaisuuksien erilaiseen arvottamiseen ammattiopiskelijoiden sähköpostivastauksista. Tanssinopettajaksi opiskeleva Elina mainitsee sähköpostivastauksessaan, että ollessaan ek-luokalla vuosina 1998–2002 esiintymiset rajoituivat usein vain tanssikoulun joul- ja kevätnäytöksiin. Näissä tilaisuuksissa esiintyminen oli ”–*lähinnä hymyilemistä ja tanssin ilon näyttämistä*”. Ammattiopiskelijoiden mukaan esiintymistä ei myöskään opetettu ek-luokilla kunnolla. Nämä ammattiopiskelijoiden esille nostamat esiintyjyyteen liittyvät asiat saattavat osaltaan selittää, miksi nuoret ek-luokkalaiset eivät koe esiintyjyyttä yhtä tärkeänä ominaisuutena kuin ammattiopiskelijat.

Nuorten tanssinharrastajien ja ammattiopiskelijoiden erilaisten ja osaltaan samanlaisten vastausten perusteella voin todeta tanssijan tärkeimpien ominaisuuksien arvojärjestyksen edustavan molempien osapuolten tämänhetkistä elämäntilannetta ja identiteettiä. Nuoret ek-luokkalaiset ihannoivat tanssijaa, joka on erittäin tunnollinen ja valmis harjoittelemaan pitkäjänteisesti saavuttaakseen paremmat tanssitekniset taidot. Heidän mielestään ihanteellisella tanssijalla tulee olla myös hyvä liikemuisti ja hänen pitäisi olla luova sekä hyvä esiintymään. Näiden ominaisuuksien lisäksi tanssijan tulisi olla ek-luokkalaisten mielestä rytmitajuinen ja innostunut harjoittelija, joka rakastaa tanssia. Tämänlaisesta ihanteellisen tanssijan määritelmästä huokuu idealistinen ja tunteellinen tanssin lumo ja unelmointi. Verrattaessa nuorten määritelmää ammattiin opiskelevien entisten ek-luokkalaisten vastauksiin lumon tilalle nousee realistisia ajatuksia verkostoitumisesta, paineensietokyvystä ja esiintyjyyden tärkeydestä, mutta myös yhtäläisyyksiä pitkäjänteisestä tanssitekniikan harjoittelusta.

5.2 Nuorten ihannekäsitys kuvakysymysten perusteella

Tutkin kyselyssäni nuorten käsitystä ihanteellisesta tanssijasta lisää kuvakysymysten avulla (Liite 1 ja 2). Kuvien avulla pyrin myös selvittämään tämänhetkistä tanssi-ihanteiden ja tanssin massakulttuuria. Samalla tutkin oppilaiden fyysistä minäkuvaa sekä median vaikutusta tähän. Molempien

tanssikoulujen oppilaiden kuvakysymysten vastauksissa on jonkin verran hajontaa. Lähes kaikki kuvat on mainittu vähintään kerran. Ainut kuva, jota ei mainita yhdessäkään vastauksessa on nro 9 nuori balettitanssija (Liite 2). Toinen nuori balettitanssija nro 13 (Liite 2) esiintyy vain yhden kysymyksen vastauksissa. Ehkä syynä on, että kuvista näkee selvästi näiden oppilaiden tanssiteknilliset puutteet eikä kuvissa ole erityistä tunnetilaa tai tanssin lumoa. Kaikkein suosituimmiksi kuviksi kaikkien kysymysten vastauksissa nousevat kaksi kuvaa: nro 17 balettitanssija Polina Semionova ja nro 19 jazztanssijat (Liite 2).

Kuva 1. Nro 17 Polina Semionova (Stella De Monaco; Danza Ballet 2011) ja nro 19 jazztanssijat (Shutterstock Images 2011).

Oppilaiden vastaukset kysymykseen ”Minkälainen tanssija Sinä haluaisit olla?” (Liite 1) nostavat juuri nämä kaksi kuvaa ylitse muiden. Kuvien suosiota selittää niissä esiintyvien tanssijoiden puhdas tanssiteknikka, joka on mitä luultavammin saavutettu tunnollisella harjoittelulla. Onkin luonnollista, että kuvat ovat suosittuja, koska nuoret nostavat samat ominaisuudet esille merkitessään ihanteellisen tanssijan tärkeimpiä ominaisuuksia tärkeysjärjestykseen. Nuoret haluaisivat vastausten perusteella myös olla kuvien nro 16 hip hop -tanssijan ja nro 1 balettitanssijan kaltaisia (Liite 2). Näiden neljän kuvan suosio osoittaa, että nuorten mieluisimmat tanssilajit vaikuttavat nuorten ihannevalintoihin.

Nuoret valitsevat mieluiten ihanteekseen kuvia, jotka edustavat heidän mieluisinta tanssilajiaan.

Nuorten on vaikea vastata kysymyksiin, jotka koskevat muiden odotuksia heistä. ”Minkälainen tanssija Sinun pitäisi olla opettajasi/kavereidesi mielestä?” -kysymykset aiheuttavat vastauksissa eniten hajontaa. Kysyttäessä opettajan mielipidettä molempien koulujen oppilaiden vastauksissa kuva nro 25 balettitanssijasta (Liite 2) nousee esille suurimmassa osassa vastauksia. Tämä on mielestäni hieman yllättävää.

Kuva 2. Nro 25 Balettitanssija (Shutterstock Images 2011).

Kuvan tanssijalla on selvästi jonkinlainen käsitys baletin tekniikasta, mutta hänellä on puutteita mm. kehon linjoissa, tukijalan aukikierrossa ja polvien ojennuksissa. Toisaalta kuvan balettitanssija näyttää lahjakkaalta ja kehittyvältä nuorelta tanssijalta, joka harjoittelee ahkerasti. Kuva luo tunnelman kurinalaisuudesta, tunnollisuudesta ja hyvästä motivaatiosta. Väitän, että nuoret ovat valinneet kuvan sen välittämän tunnelman ja tunneperäisten ominaisuuksien vuoksi eivätkä tanssijan tanssiteknillisten ominaisuuksien vuoksi. Oletan nimittäin, että melkein jokainen oppilas tietää, että kukaan

tanssinopettaja ei halua nähdä oppilaansa nousevan koukkupolvella kärkitossujen päälle.

Kuvan suosion perusteella nuorten mielestä heidän tanssinopettajansa näkevät heidät oppilaina, jotka ovat ahkeria ja tunnollisia. Samat tunnollisuuden ja pitkäjänteisen harjoittelun ominaisuudet ovat nousseet vahvasti esille kaikissa aikaisemmissa kyselyn vastauksissa. Tarkoittaako tämä, että nuoret tanssivat osittain miellyttääkseen tanssinopettajaansa? Pyrkivätkö nuoret kohti tunnollisuutta, koska uskovat sen olevan ominaisuus, jonka opettaja haluaa heillä olevan? Saattaa olla, että nuoret kokevat tunnollisuuden ominaisuuden tärkeäksi osittain opettajan painostuksen takia.

Kysyttäessä mitä kuvia oppilaat voisivat ajatella ihailevansa, molempien koulujen oppilaat mainitsevat suurin piirtein samoja kuvia, jotka he kertovat haluavansa olla. Kuvat nro 17 ja 19 ovat jälleen suosituimpia, mutta vastauksissa mainitaan muidenkin lajien kuin baletin ja jazztanssin kuvia. Näitä ovat nykytanssi ja katutanssien lajit. Oppilaat kertovat ihailevansa kuvia useista eri syistä. Suuri osa ihailusta kohdistuu kuvien tanssijoiden taitoihin, mutta nuoret ihailevat myös paljon kuvien välittämää positiivista minäkuvaa ja hyvää itsetuntoa heijastavia tunneperäisiä ominaisuuksia. Nuoret kuvailevat syitään kuvien ihailuun mm. seuraavilla sanoilla: *"taitavia"*, *"hyviä"*, *"ammattilaisia"*, *"notkeita"*, *"tyyliä"*, *"kaunista liikettä"* ja *"asentoja"*, *"tanssijat nauttivat"* ja *"eläytyvät tanssiin"*. Katutanssilajien kuvista mainitaan *"asenne"*, *"vapaus"* ja *"ryhmähenki"*. Yksi oppilas mainitsee kuvien ihailun syyksi laihuuden.

Nuorten ek-luokkalaisten mukaan heidän kaveripiirissään ihailtuimpia kuvia ovat katutanssilajien kuvat, mutta myös aikaisemmin suositut kuvat nro 17 ja 19. Osa kaveripiiristä on varmasti samalla luokalla tanssikoulussa, mikä selittää näiden kahden kuvan edelleen jatkuvan suosion. Katutanssilajien ihailemisen ja suosion syyksi nuoret antavat selkeitä perusteluja, joista osa liittyy jälleen kerran tunneperäisesti itsetuntoon. Oppilaat mainitsevat sanoja *"rennot"*, *"vapaus"*, *"menevä"*, *"rempeä"* ja *"asenne"*. Tunneperäisten syiden lisäksi oppilaat yhdistävät lajit suureen medianäkyvyyteen ja tämänhetkiseen nuorten massakulttuuriin.

Kaveripiirini ei koostu tanssijoista, mutta street-tyylin asenteen hoksaa tyhmäkin.

Vapaampia tyylejä ja semmoissia, jotka kaikki tietävät ja niitä on myös paljon leffoissa.

Menevä ja taitavaa tanssia, johon ei tylsisty kuten balettiin.

Hiphop on kaikkien mielestä coolia ja se on "it" nyt!

Koska heidän tanssilajinsa näyttävät hip hop -tyylisiltä ja se on muodissa.

Näiden vastausten perusteella väitän, että tällä hetkellä tanssin parissa suurinta medianäkyvyyttä ja suosiota nauttivat katutanssilajit, jotka ovat mielestäni tanssin parissa osa nuorten massakulttuuria. Katutanssilajien suosio perustuu kyselyni perusteella vapauteen, rentouteen, menevään asenteeseen ja ryhmähenkeen, jotka ovat tällä hetkellä nuorten keskuudessa vallitsevia niin sanottuja hyväksyttäviä ja tavoiteltavia ominaisuuksia. Näiden ominaisuuksien suosioon vaikuttavat mielestäni monet mediasisällöt ja stereotypiat. Useissa tanssielokuvissa asetetaan vastakkain baletti ja katutanssi. Näissä elokuvissa baletti stereotypioidaan tiukkapipoiseksi perfektionismiksi ja katutanssi vapaan asenteelliseksi yhteisöllisyydeksi, jota kohti tulisi mieluiten pyrkiä. Ainakin katutanssin osalta tapahtuva stereotypiointi toteutuu nuorten ek-luokkalaisten vastauksissa.

5.3 Nuorten fyysinen minäkuva

Selvitin kyselyssäni (Liite 1 ja 2), kokevatko nuoret paineita näyttää fyysisesti samalta kuin median esittämät laiha ja täydellisen kehorakenteen omaavat tanssijat. Halusin ensin saada tietoa, minkä kuvan tai kuvien tanssijoilta nuoret haluaisivat fyysisesti näyttää. Suurin osa oppilaista vastaa haluavansa näyttää kuvien nro 17 ja 19 tanssijoilta, mutta myös katutanssilajien kuvia ja muutamia muita jazztanssikuvia mainittiin. Kuvien nro 17, 19, 1 ja 22 avulla pyrin selvittämään enemmän oppilaiden kokemia ulkonäköpaineita, joita media heille mahdollisesti asettaa (Liite 2).

Kuva 3. Nro 1 hoikka balettitanssija ja nro 22 notkea breaktanssija (Shutterstock Images 2011).

Selvitin, kokevatko nuoret paineita näyttää samalta kuin esimerkkikuvien nro 1, 17, 19 ja 22 tanssijat. Puolet oppilaista eivät tai eivät yleensä koe paineita näyttää samalta, mutta puolet vastaajista kokevat paineita tai kokevat paineita ainakin joskus. Suurin osa ulkonäköpaineita kokevista on vastannut paineiden olevan 3 luokkaa asteikolla 1–5 (1 erittäin vähän - 5 erittäin paljon). Vain yksi vastaaja kertoo kokevansa erittäin paljon paineita ulkonäöstään. Nuoret mainitsevat ulkonäköpaineiden aiheuttajiksi laihuuden, kauneuden ja stereotyyppien. Muutamat nuoret haluaisivat olla kehoiltaan tanssiin soveltuvampia, jotta saisivat osakseen enemmän ihailua ja olisivat ”vakuuttavampia tanssijoina” tai tuntisivat olonsa ”vähemmän kömpelöksi”.

Ulkonäköpaineita tuntevat oppilaat vaikuttavat vastausten perusteella uskovan, että he saavat osakseen enemmän ihailua ja että he ovat parempia tanssijoita, jos he ovat laihempia ja kauniimpia. He yhdistävät laihuuden ja loistavan kehorakenteen myös ammattitanssijoihin. Heidän mielestään ammattitanssijoiden kuuluu näyttää samalta kuin kuvat nro 1, 17, 19 ja 22, mutta harrastajat voivat olla ns. tavallisempia. Osa vastaajista vaikuttaa uskovan, että ammattilaiset ovat hyviä tanssijoita, koska he ovat laihoja ja hyvässä kunnossa.

Tanssija on aina laiha ja kun katsoo ammattitanssijoita he ovat niin hyvässä kunnossa.

Johtuuko tämä ajattelutapa median ammattitanssijoista välittämästä kuvasta? Mediaesityksissä on paljon ammattitanssijoita, joilla on täydellisesti tanssiin soveltuva keho, vaikka todellisuudessa on olemassa paljon ammattitanssijoita, joilla ei ole täydellistä kehoa. Väitän, että ainakin osa ammattilaisista on hieman kookkaampia tai esimerkiksi paljon lyhyempiä kuin mediaesitysten täydellisen kehorakenteen omaavat tanssijat. Toisaalta erittäin moni ammattitanssija on kuvien mukaisesti laiha ja hyväkuntoinen, mikä johtuu luultavasti suurista harjoittelumääristä. On silti mielestäni hieman hälyttävää, että nämä ulkonäköpaineita kokevat nuoret yhdistävät laihuuden ja kehorakenteen hyvään tanssijuuteen ja varsinkin tanssin ammattilaisuuteen.

Kyselyyni vastanneista nuorista ek-luokkalaisista kuitenkin vain puolet kokevat ulkonäköpaineita ja heistä vain osa ajattelee ammattitanssijoiden laihuudesta kyseisellä tavalla. Suurin osa vastanneista ei nimittäin koe minkäänlaista painetta olla samanlainen kuvien nro 1, 17, 19 ja 22 kanssa. Nämä nuoret mainitsevat olevansa tyytyväisiä itseensä ja hyväksyvänsä itsensä. He ovat omasta mielestään sopivia ja täydellisiä omana itsenään. Yksi oppilas myös mainitsee, että hän ei koe paineita, koska *"tanssikoulu ei painota kehorakennetta"*.

Vastausten perusteella väitän, että suurimmalle osalle nuorista ek-luokan oppilaista on kehittynyt tai on kehittymässä hyvä fyysinen minäkuva, jossa realistinen minäkuva ja ihanneminäkuva ovat oikeassa suhteessa keskenään. Huomautan, että ulkonäköpaineita selvittävien kysymysten virhemarginaali on melko suuri, sillä osa oppilaista ei ymmärtänyt erottaa fyysistä ulkonäköä kuvien tanssijoiden taidoista. Väitän, että suurin vaikutus tällä on ollut kysymyksen *"Minkä kuvan/kuvien tanssijalta haluaisit fyysisesti näyttää?"* vastauksiin, koska kysymyksestä on helppo epähuomiossa jättää pois sana fyysinen, jolloin vastaus kohdistuu enemmän kuvan tanssijan taitoihin.

5.4 Nuorten tanssi-ihanteet

Pyrin kyselyssäni (Liite 1) selvittämään, mistä nuoret löytävät tanssi-ihanteitaan ja kuinka monella nuorella on ihanteita. Halusin kartoittaa, kuinka moni oppilas ihanoi julkisuuden henkilöä, kuinka moni vertaisryhmän oppilasta tai oppilasta omasta tanssikoulustaan? Kyselyni mukaan julkisuuden henkilöä ihanoi 37 % kaikista vastanneista. Osa vastanneista ei muista ihailemansa henkilön nimeä, mutta nimettyjä julkisuuden henkilöitä ovat Jorma Uotinen, Reija Wäre, Minna Tervamäki ja Britain's Got Talentin 2008 voittaja George Sampson. Nuoret mainitsevat myös ihailevansa julkisuuden henkilöistä Kansallisoopperan balettitanssijoita ja America's Best Dance Crew -ohjelman tanssijoita.

Mielenkiintoista vastauksissa on tanssikoulujen välinen ero: X:n oppilaista 48 % ihailee julkisuuden henkilöä kun taas Y:n oppilaista vain 17 %. Lukemat ovat melkein samat ihailussa, joka kohdistuu tanssiryhmiin. Tanssiryhmät, jotka mainitaan ovat PDC Pori Dance Company ja America's Best Dance Crew -ohjelman Jabbawockeez, Poreotix sekä Kansallisbaletti ja huippubalettiryhmät. Muutama tanssikoulu X:n oppilas mainitsee ihailevansa omaa ek-luokkaansa tanssikoulussaan tai ylempiä ek-luokkia.

Ihanteista suurimmaksi kohoaa yhtäläisesti molempien koulujen oppilailla tanssinopettaja. Kaikista vastanneista 86 % mainitsee ihannoivansa tanssinopettajaansa. Tanssikoulu Y:n oppilaista 100 % ihanoi tanssinopettajaansa. Suosittuja ihannoinnin kohteita ovat myös tanssikoulun veraisryhmän oppilaat joko samalta tai eri luokalta. Internetistä löytyvät tanssivideot ja tanssijat saavat hieman vähemmän kannatusta oppilaiden keskuudessa. Ihannoinnin kohteiksi mediasta mainitaan kuitenkin tanssielokuvat esimerkiksi Step up sekä lahjakkaat tanssijat ja muiden tanssikoulujen oppilaat. Vertaisryhmän oppilaisiin kohdistuva ihannointi liittyy lähinnä taitojen ihannointiin, mutta myös työmoraaliin, sillä yksi vastanneista kertoo ihailevansa oppilaita, jotka *"pystyvät aina tekemään täysillä"*. Kaikki vastanneet ihailevat kuitenkin jotain tai jotakuta ja on mielenkiintoista, että tanssikoulu X:n vastaajista 13% eli kolme oppilasta ihailee jonkun muun ihanteen lisäksi myös itseään.

5.4.1 Itsensä ihanteeksi valinneet

Itsensä valitseminen ihanteekseen on mielestäni erikoista. Väitän, että nykyaikana se on kuitenkin yhä yleisempää mm. mediaesitysten välittämän kuvan takia. Monet mediaesitykset korostavat yksilöllisyyttä, persoonallisuutta ja itsevarmuutta olettaen, että identiteettimme ja minuutemme koostuu näistä ominaisuuksista. Tämän perusteella voin olettaa, että itsensä ihanteeksi valinnut henkilö kokee olevansa itsevarma ja persoonallinen. Hänellä on selkeä minäkuva ja itsetunto, josta löytyvät nämä median korostamat ominaisuudet, joten hän voi ihannoida itseään. Tutkielmassani kuitenkin selvisi, että tämä oletus ei ole totta. Kolme nuorta, jotka kyselyssäni valitsivat itsensä omaksi ihanteekseen, antavat itsetuntoa ja minuutta koskevissa kysymyksissä hyvin epävarmoja vastauksia. Pyrin seuraavaksi selvittämään syitä tähän minäkuvan ja itsetunnon epävarmuuteen tarkastelemalla näiden kolmen nuoren kyselylomakkeiden vastausten välisiä yhtäläisyyksiä ja eroja.

Vastaajat ovat eri ikäisiä: 14-,15- ja 16-vuotiaita. He kaikki ihailevat itsensä lisäksi myös jotakuta muuta kuten tanssinopettajaansa tai luokkatoveriaan. Vastauksissaan he ovat listanneet tanssijan tärkeimmät ominaisuudet hyvin samanlaisessa järjestyksessä. Jokainen heistä nostaa liikemuistin, tunnollisuuden ja esiintyjyyden tärkeimmiksi ominaisuuksiksi. Vähiten tärkeäksi he ovat laittaneet kehorakenteen kuten suurin osa muistakin vastaajista. Poikkeuksena valtavirran vastauksiin he eivät koe tanssitekniikan olevan yhtä tärkeä ominaisuus kuin muut vastaajat. Näillä kolmella nuorella on kuitenkin keskenään suurin piirtein samanlainen mielikuva ihanteellisesta tanssijasta.

Oletin, että itsensä omaksi ihanteekseen valinneella henkilöllä on hyvä itsetunto ja hänellä on selkeä minäkuva, jota hän ihailee itsessään. Kyselyssäni itsensä omaksi ihanteekseen valinneet kolme nuorta kertovat kuitenkin kaikki kokevansa ulkonäköpaineita. Syyt paineiden kokemiseen liittyvät taitojen lisäksi ulkonäköön ja ovat jopa hieman narsistisia kuten *”silloin minua ihailtaisiin ja katsottaisiin enemmän”* sekä *”haluaisin olla kaunis”*. Yksi heistä mainitsee: *”Hyvä tanssija näyttää tuolta usein, mutta ei tietenkään aina välttämättä”*. Mielestäni on ristiriitaista, että nämä vastaajat ihailevat itseään, mutta

mainitsevat silti kokevansa paineita ulkonäöstään. Verrattuna muihin vastaajiin he ovat selvästi epävarmempia omasta fyysisestä minäkuvastaan eivätkä omaa hyvää itsetuntoa. Tämä käy erityisen hyvin ilmi heidän vapaista kirjoituksistaan.

Herätti toivoa (kuvat), olla saman näköinen ja yhtä notkea! Tekisi mieli mennä juoksemaan ja venytellä joka päivä 2 tuntia. 15-vuotias.

Tavallaan haluaisin olla siro balleriina ja tavallaan muodokas tanssijatar. 16-vuotias.

Tuli vähän ahdistava olo niistä kysymyksistä, joissa oli ulkonäköasiaa. 14-vuotias.

Kukaan heistä ei ole täysin tyytyväinen omaan kehoonsa. 16-vuotias vastaaja vaikuttaa myös epävarmalta oman fyysisen minäkuvansa suhteen, koska hän ei osaa määritellä fyysistä ihanneminäkuvaansa selkeään suuntaan. 15-vuotiaalla on selkeämpi fyysinen ihanneminäkuva, mutta realistisen minäkuvan suhde tähän on vielä määrittelemättä, koska hän on valmis työskentelemään epäterveellisen paljon saavuttaakseen fyysisen ihanneminäkuvansa. Realistisen minäkuvan ja ihanneminäkuvan välinen suhde nimittäin määrittää ihmisen selkeän minäkuvan (Mustonen 2000, 119–121). Vastausten perusteella vaikuttaa siltä, että heillä jokaisella fyysisen minäkuvan kehitys on hieman hidastunut tai vääristynyt huonon itsetunnon takia. Nuorten vastauksista huokuu median aiheuttama paine heidän ulkonäköönsä ja itsetuntoonsa: median kuvat herättävät vastaajissa epävarmuutta ja ahdistusta, mutta myös motivaatiota.

Pohdin, miksi nämä kolme vastaajaa ovat maininneet ihannoivansa itseään, vaikka heillä on kaikista vastaajista (vastausten perusteella) huonoin itsetunto ja fyysinen minäkuva. Yrittävätkö he näyttää vahvoilta ja itsevarmoilta, koska media korostaa näiden ominaisuuksien olevan hyväksyttäviä ja tavoiteltavia? Luulevatko nämä kolme nuorta, että kaikki nuoret valitsevat itsensä omaksi ihanteekseen ja ns. ”matkivat” muita vai yrittävätkö he peitellä omaa heikkoa itsetuntoaan? Kenties he ovat hieman narsistisia luonteita, jotka hakevat huomiota esittämällä, että heillä on huono itsetunto ja ulkonäköongelmia. Toisaalta itsensä ihailun kohteekseen valinta voi myös olla opittua. Oppilaat saattavat ajatella, että heidän täytyy ensin osata hyväksyä itsensä, jotta he voivat edistyä tanssin opiskelussaan. Hyväksymällä itsensä he ovat tietoisia

omista heikkouksistaan sekä vahvuuksistaan. Tällöin heillä on paremmat mahdollisuudet saavuttaa tavoitteensa, joita kohti he tanssiharjoittelussaan mahdollisesti pyrkivät. He voivat myös ajatella, etteivät he osaa hyväksyä ja ihailla muita ennen kuin he osaavat hyväksyä itsensä ja ihailla itseään.

5.4.2 Tanssinopettaja ihanteena

Miksi tanssinopettaja on lähes jokaisen tutkielmani vastaajan ihanne tai yksi ihanteista? Lähdin etsimään vastausta kysymykseeni tanssinopettajaopiskelijoille teettämistäni sähköpostikyselyistä (Liite 3). Ek-luokalla vuosina 1999–2007 olleen 22-vuotiaan Katariinan (nimi muutettu) sähköpostikysely nosti esille tanssinopettajan suuren vaikutuksen ihanteena.

Elin aika puskassa, joten minulla ei ollut nuorempana ketään tiettyä ihannetanssijaa. Ihailin enemmänkin opettajia. – Ihailu kohdistui koko pakettiin. Katsoin aina opettajaa ylöspäin ja toivoin että minusta voisi tulla yhtä hyvä joku päivä. En pitänyt itseäni ollenkaan hyvänä mutta opettajaa täydellisenä. Ihanneopettaja motivoi treenaamaan tiukemmin. Oli turhauttavaa jos opettaja ei huomannut minua, vaikka yritin parhaani. En osannut olla ylpeä tekemisistäni jos opettaja ei kehoittanut. Muiden opettajien kohdalla ei ollut niin tärkeää saada palautetta. Eniten minua kiinnosti mitä ihannoimani opettaja oli minusta mieltä.
Katariina 22 v. Ek-luokalla vuosina 1999–2007 (nimi muutettu)

Vaikuttaa siltä, että opettaja on ihanteena olemisen lisäksi toiminut Katariinalle itsetunnon kohottajana. Opettajan kehoittavat parantavat itsetuntoa ja lisäävät itsevarmuutta. Varsinkin ihannoiman opettajan kehuilla on Katariinan esimerkissä suuri merkitys. Luultavasti siksi, että nuorella on suuri halu samaistua ihannoimaansa opettajaan. Opettajan kehoittavat oppilaalle myös tunnustusta tanssitaidoista. Oppilas saattaa kokea kehoittavien takia olevansa taidollisesti lähentymässä samaistumiskohteensa ja ihannoiman opettajansa taitoja. Tällöin opettajan kehoittavat ovat oppilaalle hyväksyntä tavoittelusta ominaisuudesta eli tässä tapauksessa tanssiteknisistä taidoista. Samalla kehoittavat antavat oppilaalle positiivisen kuvan hänen minäkuvastaan. Oppilas kokee, että hänen samaistumiskohteensa hyväksyy hänet ja hänen minäkuvansa muotoutuu osittain tämän mukaisesti.

Ihaneopettajalla on kaikista nuorten ihanteista luultavasti suurin vaikutus monelle nuorelle tanssin harrastajalle. Väitän, että yksi syy tähän on opettajan

läheinen kontakti oppilaan kanssa viikoittain. Opettajasta muodostuu tällöin tanssitaiteellisen ihanteen lisäksi myös ihanne itsetunnon, identiteetille ja moraalille. Opettajalla on mielestäni samaistumiskohteena enemmän vaikutusvaltaa näihin minäkuvan osa-alueisiin kuin tavoittamattomalla ja tuntemattomalla mediasisällön ihanteella.

5.5 Nuorten käyttämät mediakanavat

Tutkielmani yhtenä tavoitteena on selvittää, mistä eri mediakanavista nuoret etsivät tietoa tanssista ja kuinka kauan he käyttävät löytämiensä tietojen tarkasteluun aikaa. Kyselyyn (Liite 1) vastanneet ek-luokkalaiset etsivät tanssiin liittyvää tietoa eniten Internetin välityksellä kuten aikaisemmin oletin. Suosituimmat sivustot ovat Google ja Youtube. Flickr-kuvahaku ei ole oppilaiden keskuudessa tunnettu. Vain yksi vastanneista kertoo käyttävänsä sitä. Oppilaat etsivät tanssikuvia lähinnä Googlen kautta. Internetin jälkeen nuoret käyttävät eniten televisiota, mikä on ymmärrettävää liikkeellisen taidemuodon tarkastelussa. Tanssikirjoja ja tanssilehtiä nuoret käyttävät melko paljon ja monet kuulevat kavereilta vinkkejä tanssitiedon, kuvien ja videoiden etsimiseen. Selvästi vähemmistöön mediakanavista jäävät radio ja muut lehdet, joita käyttävät vain 11 % vastanneista. Tämä oli odotettavaa, koska radio ei mediakanavana palvele tanssia esittävän taiteen muotona hyvin ja muista kuin tanssiin erikoistuneista lehdistä ei yleensä löydy paljonkaan tanssiin liittyviä artikkeleita.

Ek-luokan oppilaat käyttävät aikaa tanssiin liittyvän tiedon etsimiseen ja tarkasteluun yllättävän vähän. Oletin, että nuoret etsivät mm. Internetistä paljon erilaisia tanssivideoita ja tanssijoiden haastatteluja sekä kuvia, mutta tutkimustulokseni eivät tue oletustani. Kukaan vastanneista ei etsi tietoa joka päivä. 23 % vastanneista kertoo etsivänsä tietoa 1–2 päivänä viikossa tai harvemmin kuin muutaman kerran kuukaudessa ja tällöinkin maksimissaan tunnin kerrallaan. Suurin osa oppilaista 40 %, etsii tietoa 1–3 kertaa kuukaudessa noin ½ tuntia - 1 tunnin kerrallaan. Vain kaksi vastanneista kertoo etsivänsä tietoa 4–5 päivänä viikossa.

Mediakanavien käytön vähyyden luultavasti selittää nuorten ek-luokkalaisten tanssiharjoitusten laajuus. Monet vastanneista käyvät harjoituksissa monta kertaa viikossa, myös viikonloppuisin. Lisäksi he kaikki käyvät koulua, joten tanssitiedon etsimiseen ja katseluun ei jää paljon aikaa. Osalla vastanneista käytön vähyyteen vaikuttaa luultavasti myös tiedon puute. He eivät osaa etsiä haluamaansa tietoa oikeasta paikasta.

Ajanpuutteen lisäksi mediaesitysten tarkastelun vähyyteen saattaa vaikuttaa tanssikoulujen ja opettajien kannustuksen puute tanssitietoon tutustumiseen. Tanssikoulut ja opettajat voisivat kannustaa oppilaita enemmän katsomaan tanssia esimerkiksi Internetistä, sillä tarjontaa ja tietoa on. Oppilaat saattaisivat innostua laajentamaan tietoaan tanssista, jos opettajat esimerkiksi korostaisivat tiedon merkitystä myös tanssin tekniikkaharjoittelun kannalta. Oppilailla riittää innostusta ja motivaatiota käydä tanssitunneilla ja parantaa tanssiteknistä osaamistaan, mutta muu tanssiin liittyvään tietoon tutustuminen jää selvästi vähemmälle. Opettajien kannustus voisi siis nostaa oppilaiden kiinnostuksen määrää tanssiin liittyen myös tanssituntien ulkopuolella. Tanssikoulut voisivat järjestää esimerkiksi ryhmätarjouksia ja -matkoja, joiden avulla oppilaat pääsisivät katsomaan enemmän tanssiteoksia myös oman kotipaikkakuntansa ulkopuolelle. Tanssikoulujen opettajat voisivat myös ohjata oppilaita Internet-sivuille, jotka hyödyttäisivät nuoria tanssiharjoittelussa. Yksi tämänlainen hyödyllinen sivusto olisi anatomian perusteita käsittelevä sivusto. Sähköpostikyselyissäni tanssin ammattiopiskelijat nostivat nimittäin esille anatomian puutteellisen opetuksen erikoiskoulutusluokilla ollessaan.

Anatomiaa käsitelimme jälkikäteen ajatellen mielestäni liian vähän.
Elina 23 v. Ek-luokilla vuosina 1998–2002 (nimi muutettu)

Tanssinopettajat voisivat tanssitunneilla käsittelemiensä anatomian käsitteiden lisäksi kannustaa nuoria oppilaita käymään sivuilla, joista löytyy tarkempaa perustietoa anatomiasta ja kinesiologiasta. Näin pystyttäisiin myös mahdollisesti vähentämään Elinan esimerkissä esille nostamaa puutteellista anatomian opetusta ja edesauttamaan nuorten tanssinharrastajien turvallista ja kehoystävällistä tanssiharjoittelua.

5.6 Tanssin mediakasvatus

Mediakasvatuksessa pyritään tietoisesti opettamaan ihmisestä aktiivinen ja kriittinen median käyttäjä. Mediakasvatus on hyvin lähellä taidekasvatusta ihmisen identiteetin kehitystä tukevan toiminnan näkökulmasta. Tarjoamalla samaistumiskohteita mediasisällöt auttavat myös ihmisen identiteetin muodostumista ja ovat taiteen tavoin yksi osa ihmisen hyvinvointia. (Mustonen 2000, 32–33.) Myös taiteen perusopetuksen tanssin opetussuunnitelman mukaan tanssin yleisiin tavoitteisiin kuuluu nuorten identiteetin kehityksen vahvistaminen, joten mediakasvatuksen tulisi mielestäni olla selkeänä osana myös tanssinopettajan työtä (Taiteen perusopetuksen tanssin laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteet 2002, 5).

Tanssikoulujen omilla Internet-sivuilla voisi olla linkkejä oppilaita hyödyttävälle sivuistoille. Nämä linkit voisivat olla mm. tanssiryhmien kotisivuja, tanssin koulutusmahdollisuuksista informoivia sivuja, yleistä tanssitietoa sisältäviä sivuja sekä jo aikaisemmin mainitsemaani anatomiaan liittyviä Internet-sivuja. Linkeissä voisi myös olla tanssin yleisen tiedon kannalta tärkeiden tanssiteosten ja koreografioiden videoita esimerkiksi Youtubesta. Nämä erilaiset linkit Internet-sivuille toimisivat osana tanssin mediakasvatusta, johon voisi kuulua myös kurssimuotoisia keskustelutilaisuuksia tanssikouluissa. Kursseilla käytäisiin läpi mediakasvatuksen yleisiä osa-alueita sovellettuna tanssiin. Nuoret oppisivat aktiivisiksi median käyttäjiksi ja osaisivat hyödyntää mediaa tanssiharrastuksessaan. Samalla nuoret saisivat tietoa mediakriittisyydestä, joka tukisi heidän minäkuvansa kehitystä.

Näkemykseni mukaan mediakasvatuksessa olisi tanssin osalta tärkeää syventyä elektroniseen tanssiin tarkasteluun. Mediakasvatuksen kurssimuotoisiin keskustelutilaisuuksiin nuoret voisivat tuoda esimerkkejä eri mediaesityksistä kuten videoita Youtubesta tai kuvia Internet-sivuilta. Oppilaat voisivat oman tanssiluokan ja opettajansa kanssa yhdessä analysoida näitä mediasisältöjä ja pohtia niiden merkitystä omassa tanssiharrastuksessaan. Esimerkkien etsimisestä ja analysoinnista nuoret oppisivat media-aktiivisuutta sekä -kriittisyyttä, mikä edistäisi heidän minäkuvansa kehitystä

mediakasvatuksellisesta näkökulmasta. Samalla voitaisiin lisätä nuorten tanssitietoutta tanssiteoksista ja koreografeista. Nuoret oppisivat esimerkkien ja keskustelutilaisuuksien kautta myös katsomaan ja analysoimaan tanssia liikkeellisesti, mikä hyödyttäisi oppilaita tanssin tekniikkatunneilla. Mediakasvatus olisi hyvä lisä taiteen perusopetukseen, koska se tukee muitakin taiteen perusopetuksen tanssin opetussuunnitelman tavoitteita kuten yleistä tanssitietoa, tanssin katsomisen oppimista sekä identiteetin kehityksen vahvistamista (Taiteen perusopetuksen tanssin laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteet 2002, 5–10).

6 POHDINTA

Ihanteista sain voimaa omaan tanssiharrastukseeni: ”Minäkin haluan olla joku päivä yhtä hyvä”.

Elina 23 v. Ek-luokalla 1998–2002 (nimi muutettu)

Tutkimukseni mukaan voin todeta ihanteiden olevan suurimmalle osalle ek-luokkalaisista lähinnä motivaation lähteitä. Ihanteiden avulla oppilaat jaksavat harrastaa pitkäjänteisesti ja tavoitteellisesti. Ihanteet motivoivat nuoria kehittymään kohti opettajan ja heidän itsensä asettamia taidollisia tavoitteita. Samalla nuoret tanssinharrastajat muodostavat minäkuvaansa ja itsetuntoaan samaistumalla ihanteisiinsa. Tärkeimpiä ihanteita nuorille ovat omasta tanssikoulusta löytyvät esikuvat, mutta myös median esittämillä tanssi-ihanteilla on suuri merkitys nuorille ek-luokan oppilaille motivaation lähteinä ja roolimalleina.

Nuoret tanssinharrastajat löytävät mediaesitysten julkisuuden ihanteita lähinnä Internetin tai television välityksellä. Mediassa esillä olevat ammattitanssijat motivoivat, mutta luovat nuorille myös paineita mm. ulkonäöstä. Suurin osa nuorista on kuitenkin tyytyväinen omaan kehoonsa, eikä koe ylitsepääsemättömiä paineita omasta fyysisestä ulkonäöstään mediaesitysten takia. Suurin vaikutus nuorten minäkuvan ja itsetunnon kehitykselle on tanssinopettajalla. Tanssin ek-luokilla useamman kerran viikossa tapahtuvan läheisen kontaktin myötä opettajalla on tärkeä rooli niin tanssitaidollisena esikuvana kuin moraalisena ja persoonallisena ihanteenakin. Nuoret tanssinharrastajat vertaavat itseään opettajaansa näillä jokaisella osa-alueella ja odottavat opettajan hyväksyntää määrittäessään omaa minäkuvaansa ja rakentaessaan itsetuntoaan. Opettajan roolia itsetuntoa ja minäkuva tukevana tekijänä pitäisi mielestäni korostaa nykyistä enemmän tanssin parissa.

Nuoret, jotka valitsevat itsensä omaksi ihanteekseen ovat mielenkiintoinen aihe, mitä tulisi tutkia lisää. Tutkimukseeni vastanneista 35 oppilaasta kolme valitsi itsensä omaksi ihanteekseen. Jotta asiasta saisi yleistettävämpää tietoa, pitäisi otoksen olla suurempi ja mahdollisesti koskea ek-luokkien lisäksi myös ns. tavallisten tanssiluokkien oppilaita. Samalla olisi mielenkiintoista selvittää

tutkimuksessani esille nousseen huonon itsetunnon ja epäselvän minäkuvan yhteys itsensä omaksi ihanteekseen valinneisiin nuoriin. Onko tutkimuksessani esille noussut yhteys vain sattumaa vai onko asioille syy-seuraus -suhdetta? Samoin olisi tärkeää tarkastella, kuinka suuri vaikutus medially on näiden itseään ihailevien nuorten tanssinharrastajien ihanteisiin ja minäkuvaan. Näin saataisiin tietoa median yhteydestä ja vaikutuksesta heidän minäkuvansa kehitykseen.

Tutkielmani on hyödyllinen tanssinopettajille tanssikasvatuksen näkökulmasta. Oletan tanssikoulujen hyötyvän tutkielman tuloksista ja toivon tutkielmani herättävän keskustelua mediakasvatuksen tärkeydestä tanssialalla. Näen tanssialan mediakasvatuksen uudeksi tutkimuskohteeksi, jossa tarkastellaan nuorten tanssinharrastajien mediakäyttäytymistä ja tätä tukevan toiminnan mahdollisuutta tanssikouluissa. On tärkeää selvittää, kuinka tanssikoulut voivat kannustaa oppilaita tanssiharrastusta tukevaan mediakäyttäytymiseen ja ohjata oppilaita esimerkiksi Internet-sivustoille, joista on hyötyä nuorten tanssinopiskelussa esim. tekniikkatunneilla. Samalla pystytään lisäämään nuorten tietoa tanssista ja tukemaan nuorten tanssinharrastajien minäkuvan kehitystä taiteen perusopetuksen asettamien tavoitteiden mukaisesti.

Tutkielmani herätti mieleeni muitakin tutkimisen arvoisia aiheita. Mielenkiintoinen tutkimuskohde nuorilla tanssinharrastajilla olisi heidän oman liikekielen löytämisen ja minäkuvan muotoutumisen suhde, josta saa monikerroksista tietoa murrosikäisen muuttuvan kehon vaikutuksesta liikkeisiin ja minäkuvaan. Tanssi luokin kehollisena lajina kaikille mainitsemilleni tutkimusaiheille uudenlaiset puitteet ja nostaa niin fyysisen minäkuvan kuin ns. taidollisen minäkäsityksen tärkeiksi tutkimuskohteiksi. Tutkielmani on yhdistävä tekijä tanssin, psykologian ja median aloilla. Olkoon tämä opinnäytetyöni kirjallinen osa siis johdantoa tuleville tutkimuksille tanssinharrastajien minäkuvasta, ihanteista ja mediakäyttäytymisestä.

LÄHTEET

Balswick J.; Ingoldsby B. 1982. Heroes and heroines among American adolescents, *Sex Roles* Vol. 8 No. 3/1982, 243–249.

Batsheva Dance Company. Deca Dance. 2008. Youtube. Viitattu 9.3.2011 <http://www.youtube.com/watch?v=h26nUMwISqY>.

Bromnick R.D.; Swallow B.L. 1999. I Like Being Who I Am: a study of young people's ideals. *Educational Studies* Vol. 25 No. 2/1999, 117–118.

Erikson E.H. 1968. *Identity, youth and crisis*. Toronto: Norton.

Freedman-Doan C.R.; Eccles J.S. 1996. Where have you gone Joe Dimaggio? An examination of adolescents' heroes and identity formation. Viitattu 27.10.2010 <http://www.rcgd.isr.umich.edu/garp/articles/eccles96j.pdf>.

Hoffner C. 1996. Children's wishful identification and parasocial interaction with favorite television characters. *Journal of Broadcasting & Electronic Media* Vol. 40 No. 3/1996.

Kuva nro 1. Shutterstock Images 2011. Image ID 56342302. Viitattu 16.2.2011 <http://www.shutterstock.com/pic.mhtml?id=56342302>.

Kuva nro 2. Shutterstock Images 2011. Image ID 66122890. Viitattu 16.2.2011 <http://www.shutterstock.com/pic.mhtml?id=66122890>.

Kuva nro 3. Shutterstock Images 2011. Image ID 11979040. Viitattu 16.2.2011 <http://www.shutterstock.com/pic.mhtml?id=11979040>.

Kuva nro 4. Shutterstock Images 2011. Image ID 54114484. Viitattu 16.2.2011 <http://www.shutterstock.com/pic.mhtml?id=54114484>.

Kuva nro 5. Shutterstock Images 2011. Image ID 54376456. Viitattu 16.2.2011 <http://www.shutterstock.com/pic.mhtml?id=54376456>.

Kuva nro 6. Shutterstock Images 2011. Image ID 64970584. Viitattu 16.2.2011 <http://www.shutterstock.com/pic.mhtml?id=64970584>.

Kuva nro 7. Somethings missing. 2011. Viitattu 16.2.2011 http://somethnsmissing.blogspot.com/2010_08_01_archive.html tai http://2.bp.blogspot.com/_1rETehgVXB0/TFx46V8mABI/AAAAAAAAAnA/7Mt6aQLaoNE/s1600/Hip_Hop_by_mickryan-1.jpg.

Kuva nro 8. Shutterstock Images 2011. Image ID 52069453. Viitattu 16.2.2011 <http://www.shutterstock.com/pic.mhtml?id=52069453>.

Kuva nro 9. Shutterstock Images 2011. Image ID 53022961. Viitattu 16.2.2011 <http://www.shutterstock.com/pic.mhtml?id=53022961>.

Kuva nro 10. BuddyTV. 2011. Viitattu 16.2.2011 <http://www.buddytv.com/articles/so-you-think-you-can-dance/sytycd-recap-new-york-and-miam-36858.aspx>.

Kuva nro 11. Shutterstock Images 2011. Image ID 12308821. Viitattu 16.2.2011 <http://www.shutterstock.com/pic.mhtml?id=12308821>.

Kuva nro 12. Shutterstock Images 2011. Image ID 64189747. Viitattu 16.2.2011 <http://www.shutterstock.com/pic.mhtml?id=64189747>.

- Kuva nro 13. Photobucket. 2011. Viitattu 16.2.2011
http://media.photobucket.com/image/dance/Robot_hell/NTM/Ballet.jpg?o=41.
- Kuva nro 14. Shutterstock Images 2011. Image ID 28075744. Viitattu 16.2.2011
<http://www.shutterstock.com/pic.mhtml?id=28075744>.
- Kuva nro 15. Shutterstock Images 2011. Image ID 34404493. Viitattu 16.2.2011
<http://www.shutterstock.com/pic.mhtml?id=34404493>.
- Kuva nro 16. Shutterstock Images 2011. Image ID 57473323. Viitattu 16.2.2011
<http://www.shutterstock.com/pic.mhtml?id=57473323>.
- Kuva nro 17. Stella De Monaco; Danza Ballet. 2011. Viitattu 16.2.2011
<http://www.danzaballet.com/modules.php?name=News&file=article&sid=2056>.
- Kuva nro 18. Shutterstock Images 2011. Image ID 66257533. Viitattu 16.2.2011
<http://www.shutterstock.com/pic.mhtml?id=66257533>.
- Kuva nro 19. Shutterstock Images 2011. Image ID 21109501. Viitattu 16.2.2011
<http://www.shutterstock.com/pic.mhtml?id=21109501>.
- Kuva nro 20. Shutterstock Images 2011. Image ID 35640598. Viitattu 16.2.2011
<http://www.shutterstock.com/pic.mhtml?id=35640598>.
- Kuva nro 21. Shutterstock Images 2011. Image ID 26854963. Viitattu 16.2.2011
<http://www.shutterstock.com/pic.mhtml?id=26854963>.
- Kuva nro 22. Shutterstock Images 2011. Image ID 62244667. Viitattu 16.2.2011
<http://www.shutterstock.com/pic.mhtml?id=62244667>.
- Kuva nro 23. Shutterstock Images 2011. Image ID 21612943. Viitattu 16.2.2011
<http://www.shutterstock.com/pic.mhtml?id=21612943>.
- Kuva nro 24. Shutterstock Images 2011. Image ID 61307320. Viitattu 16.2.2011
<http://www.shutterstock.com/pic.mhtml?id=61307320>.
- Kuva nro 25. Shutterstock Images 2011. Image ID 45377521. Viitattu 16.2.2011
<http://www.shutterstock.com/pic.mhtml?id=45377521>.
- Maccoby E.E.; Wilson W.C. 1957. Identification and observational learning from films. *Journal of Abnormal and Social Psychology* 55/1957, 76–87.
- Marsh H.W. 1990. A Multidimensional hierarchical self-concept: Theoretical and empirical justification. *Educational Psychology Review* 2/1990, 77–172.
- Morton T.A.; Duck J.M. 2000. Social identity and media dependency in gay community. *Communication research* Vol. 27 No. 4/2000, 438–461.
- Mustonen A. 2000. *Mediapsykologia*. Helsinki: WSOY.
- Mustonen A.; Rönkä A.; Uotinen V. 1992. Elämisen malleja, rakkautta ja ihanteita – lukeminen tyttöjen minäkuvan jäsentäjänä. Teoksessa Lähteenmaa J.; Näre S. (toim.). *Letit liehumaan! Tyttökulttuuri murroksessa*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Nederlands Dans Theater II. Gods and Dogs. Jiri Kylián. 2009. Youtube. Viitattu 9.3.2011
<http://www.youtube.com/watch?v=ZaQqa8FDSU4&feature=related>.
- Opetushallitus 2010. Koulutus ja tutkinnot. Taiteen perusopetus. Viitattu 22.11.2010
http://www.oph.fi/koulutus_ja_tutkinnot/taiteen_perusopetus/tanssi.

Phinney J.S.; Onwughalu M. 1996. Racial identity and perception of American ideals among African American and African students in the United States. *International Journal of International Relations* 20/1996, 127–140.

Simmons C. & Wade W. 1984. *I like to say what I think*. London: Kogan Page.

Stanley R. 2000. Tästä alkaa disinformaatio. Kuvallinen viestintä disinformaatioyhteiskunnassamme. Teoksessa Koskinen J. (toim.). *Visuaalinen viestintä – monialainen tulevaisuus*. Helsinki: WSOY.

Suomen Tanssioppilaitosten liitto 2010. Jäsenluettelo. Viitattu 28.10.2010 <http://www.tanssioppilaitostenliitto.com/jasenluettelo.htm>.

Sörensen B. 1983. *Texten och läsaren*. Teoksessa Thavenius J.; Levan (toim.). *Läsningar om litteraturen och läsaren*. Stockholm: Akademi litteratur.

Taiteen perusopetuksen tanssin laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteet 2002, 1–15. Opetushallitus 2011. Viitattu 25.1.2011 http://www.oph.fi/download/123024_tanssi_tait_ops_2002.pdf.

Tajfel H. 1978. Social categorization, social identity, and social comparison. *Differentiation between social groups: Studies in the social psychology of intergroup relations*. London: Academic Press.

Tajfel H. 1982. Social psychology of intergroup relations. *Annual Review of Psychology* 33/1982, 1–39.

Teigen K.H.; Engdal Norman H.T.; Bjørkheim J.O; Helland S. 2000. Who would you most like to be like? Adolescent's ideals at the beginning and end of the century. *Scandinavian Journal of Educational Research* Vol. 44 No. 1/2000, 10–24.

Tuote ja tieto, tuotteiden ja palvelujen tutkimus 2007. Kyselevät tutkimustavat. Viitattu 22.1.2011 <http://www2.uiah.fi/projects/metodi/064.htm>.

Kyselylomake ek-luokkalaisille

Kyselyyn vastataan nimettömänä ja mahdollisimman totuudenmukaisesti. Vastaukset käsitellään tilastollisesti, joten yksityisen vastaajan henkilöllisyys ei voi paljastua.

1. Taustatiedot

Ikä: _____ Ympyröi: Tyttö / Poika

Tanssikouluni: _____.

Tanssilajit, joita harrastan tällä hetkellä: _____.

Näistä lajeista pidän eniten: _____.

Tanssilajit, joita olen joskus harrastanut: _____.

Olen ollut ek-luokalla (vuosia/kuukausia): _____.

2. Tanssijan tärkeimmät ominaisuudet

Laita seuraavat asiat tärkeysjärjestykseen numeroimalla ne 1-7 viivalle (1 = kaikkein tärkein 7 = vähiten tärkeä).

Tanssijan tärkeimmät ominaisuudet (missä tanssilajissa tahansa):

loistava tanssitekniikka _____

loistava esiintyjä _____

luova tanssija _____

loistava kehorakenne tanssiin _____

tunnollisuus _____

liikemuisti _____

jokin muu _____

mikä? _____

Vastaa alla oleviin kysymyksiin omin sanoin:

Mitkä edellä mainituista ominaisuuksista koet omaavasi tällä hetkellä parhaiten tanssijana ja *miksi*: _____

_____.

Mitä edellä mainituista ominaisuuksista koet, että sinun tulisi vielä kehittää ja *miksi*: _____

_____.

Mitkä edellä mainituista ominaisuuksista ovat mielestäsi sellaisia, joita tanssikoulusi opettajat painottavat eniten tanssinopiskelussa? Mainitse 3 mielestäsi eniten painotettua ominaisuutta: _____

_____.

3. Kuvakysymykset:

Kuvat ovat liitteenä olevassa paperissa numeroituina.

Mikä/Mitkä kuvista vastaavat parhaiten kysymykseen (kirjoita kuvan/kuvien numero):

1. Minkälainen tanssija Sinä haluaisit olla?: _____

2. Minkälainen tanssija Sinun pitäisi olla opettajiesi mielestä?: _____

3. Minkälainen tanssija Sinun pitäisi olla kavereidesi mielestä?: _____

4. Minkä kuvan/kuvien tanssijoita voisit ihailia?: _____

Miksi ihailisit juuri näitä kuvia?: _____

_____.

5. Minkä kuvan/kuvien tanssijat olisivat kaveripiirissäsi ihailtuja?: _____

Miksi? _____

_____.

6. Minkä kuvan/kuvien tanssijalta haluaisit fyysisesti näyttää?: _____

Vastaa alla oleviin kysymyksiin omin sanoin:

Koetko *paineita*, että Sinun *tulisi* tanssijana näyttää fyysisesti samalta kuin kuvien 1, 17, 19 ja 22 tanssijat?_____.

Jos vastasit edelliseen kysymykseen *kyllä/joskus* tms: Kuinka vahvasti koet tämän ulkonäkövaatimuksen asteikolla 1 erittäin vähän – 5 erittäin paljon (ympyröi):

1 2 3 4 5

Miksi koet paineita näyttää samalta?_____

_____.

Jos vastasit edelliseen kysymykseen *en/en yleensä* tms: Miksi et koe paineita?

_____.

Jos haluaisit löytää itsellesi vastaavia tanssikuvia mistä etsisit niitä?_____

_____.

4. Ihanteet ja mediakysymykset:

Ihannoin tanssissa (rastita):

julkisuuden henkilöä _____

Ketä/Keitä?_____

tanssiryhmiä/ryhmää _____

mikä/mitkä ryhmät?:_____

luokkakaveria tanssikoulussani _____

tanssinopettajaani _____

oppilasta tanssikoulussani _____

Internetistä löytyviä tanssivideoita _____

Internetistä löytyviä tanssijoita _____
 itseäni _____
 en ketään/mitään _____
 muuta: _____
 mitä/ketä?: _____

Mistä etsit tanssiin liittyvää tietoa tai muuta materiaalia kuten kuvia, haastatteluja ja videoita (rastita):

tanssikirjat _____
 tanssilehdet _____
 muut lehdet: _____
 TV _____
 facebook _____
 youtube _____
 flickr _____
 google _____
 radio _____
 kuulen kavereilta vinkkejä _____
 jostain muualta _____
 mistä? _____.

Kuinka paljon käytät aikaa edellä rastittamiisi kohtiin? (Etsit tietoa, katselet kuvia, haastatteluja, videoita jne.) Rastita:

Joka päivä _____ Kuinka kauan (tuntia/minuuttia)? _____
 4-5 päivänä viikossa _____ Kuinka kauan yhtenä päivänä kerrallaan? _____
 1-2 päivänä viikossa _____ Kuinka kauan yhtenä päivänä kerrallaan? _____
 1-3 kertaa kuukaudessa _____ Kuinka kauan kerrallaan? _____

harvemmin _____ Kuinka usein? _____

5. Kirjoita vapaasti mieleesi heränneitä asioita:

Kiitos vastauksistasi!

Lähde: Tuote ja tieto, tuotteiden ja palvelujen tutkimus (2007).

Kysely ammatillisessa koulutuksessa oleville tanssinopiskelijoille

1. Missä tanssikoulussa olit ek-luokalla ja mitä lajeja siellä harrastit? Mikä lajeista oli ”lempparisi”?
2. Minkä ikäinen olet? Minä vuosina (esim. 2000–2005) olit ek-luokalla?
3. Minkälainen on mielestäsi ihanteellinen tanssija? Mitä ominaisuuksia ihanteellisella tanssijalla kuuluisi olla?
4. Ollessasi ek-luokalla, mitä ihanteellisen tanssijan ominaisuuksia tunsit, että tanssikoulusi painotti tanssinopiskelussa?
5. Muistatko ek-luokalla ollessasi ihannoineesi jotain tanssiin liittyvää kuuluisuuden henkilöä, toista tanssikoulusi oppilasta, opettajaasi, jotain muuta vai eikö sinulla ollut ihannetta? Mihin tämä ihannointi kohdistui (henkilön persoonaan, tanssitaitoihin, kehoon tms.)?
6. Minkälaisena näit/koit itsesi suhteessa ihanteeseesi? Mitä ajatuksia ihanteesi herätti itsestäsi?
7. Etsitkö ek-luokalla ollessasi tietoa tanssista (haastatteluja, kuvia, videoita)? Mistä näitä etsit ja kuinka paljon käytit etsimiesi asioiden tarkasteluun aikaa?